

АЛЫКУЛГА 100 ЖЫЛА

ALIKUL OSMONOV'UN
DOĞUMUNUN
100. YILDÖNÜMÜ

8

Каныбек Асанкары
уулу: "Бир эфирге
чыкканың – айга
барып келгениң"

... 5

КТМÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin BALCI:
"NEVRUZ DERKİ BEN NAZLIYIM,
SARP KAYALARDA GİZLİYİM,
MAVİ GÖK YÜZLÜYÜM,
BENDEN ALA ÇİÇEK VAR MI ?"

Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин проректору,
профессор, доктор Асылбек Кумбырзаев:
"НООРУЗ МАЙРАМЫ - ЖАЗДЫН
БЕЛГИСИ СЫЯКТУУ ЖАҢЫ
ҮМҮТТҮН ДА КАБАРЧЫСЫ".

... 4

3D

сүрөттөрү менен
элди кызыктырган
Медер Келдеев

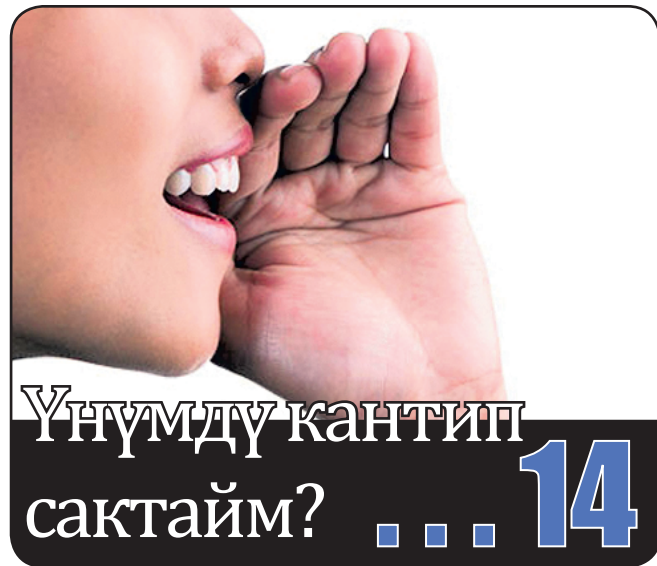
... 7

Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин
коммуникация факультетинин студенттери
бул жылы да көптөгөн иш-чара, кароо
сынактарга катышып байгелүү орундарга ээ
болушту. Мындай кубанычтуу окуялардан аз
да болсо бөлүшө кетүүнү туура көрдүк.

Kırgızistan-Türkiye 'Manas' Üniversitesi
İletişim Fakültesi öğrencileri bu yıl da çok
sayıda yarışma ve etkinliklere katılarak, bir
çok ödül kazandılar. Bu güzel başarıları
sizinle paylaşmak istedik.

... 3

Үнүмдү кантип
сактайм? ... 14

Эмдөөнүн
күнгөй-тескейи ... 15

“Жумуш орундарын даярдоо” курсунда 169 адам сертификатка ээ болду

Өлкөбүздөгү туризм тармагынын өнүктүрүү максатында Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана туризм министрлиги, Түркиянын Маданият жана туризм министрлиги жана ошондой эле Кыргыз-Түрк “Манас” университети тарабынан уюштурулган “Жумуш орундарын даярдоо” курсу 12-мартта аягына чыгып, аталган тармакта эмгектенген 169 адамга сертификат ыйгарылды.

Иш-чарага КТМУнун ректору профессор, доктор Себахаддин Балжи, Маданият, маалымат жана туризм министрлигинин эксперттери жана курстун катышуучулары келишти. Анда КТМУнун ректору профессор, доктор Себахаддин Балжи эки элдин биримдигин, алакасын бекемдеген бул иш-чаранын мааниси зор экендигин белгилеп, мындан кийин да бул өңдүү иш-чаралардын өткөрүлүшүнө колдон келген жардамын университет аябастыгын айтып өттү. Туризм тармагынын өкүлдөрү аталган курстун маанисине токтолушуп, анын на-

тыйжалуу өткөнүн белгилешти. Айрыкча, Кыргызстандагы мейманкана иштетүү ишкерчилигинин өнүгүшүнө зор салым кошо турган мындай билим берүү иш-чарасын уюштурууга көмөк көрсөткөн КТМУнун жамаатына Туризм департаментинин же-

текчиси Максат Чакиев да өз ыраазычылыгын билдирип өттү. Жумуш орундарын даярдоо боюнча уюштурулган бул курстун жогорку сапатта өткөрүлгөнүн жана пайдалуу болгонун катышуучулар да бир ооздон белгилешти.

ÖMER KÜFREVI

Turizmde “İşbaşı Eğitim Kursları”

İşbaşı Eğitim Kursları, KTMÜ'nun Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu'nun organizasyonunda ve Edebiyat Fakültesi Mütercim Tercümanlık Bölümünün desteği ile başarılı bir şekilde yürütüldü. Sertifika törenine Manas Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Se-

bahattin BALCI, K.C. Kültür Enformasyon ve Turizm Bakan Yardımcısı Maksat ÇAKİEV, Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Müdürü Doç. Dr. Bilgehan GÜLCAN, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda görevli eğitim uzmanları ve kursiyerler katıldılar. KTMÜ

Rektörü Prof. Dr. Sebahattin BALCI sertifika töreninde yaptığı konuşmada; böyle bir organizasyona kurumsal olarak ev sahipliği yapmaktan duyduğu memnuniyeti, üniversite ile halkı bütünleştiren bu tür faaliyetlere büyük önem verdiklerini ve bundan sonra da buna benzer organizasyonlara destek olmak adına her zaman hazır olduklarını dile getirdi. Bakan yardımcısı Maksat ÇAKİEV konuşmasında, Kırgızistan'daki otel işletmelerinden sürekli eğitim talebi geldiğini ve böyle bir organizasyonun Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi'nin büyük bir desteğiyle ilk defa gerçekleştiğini belirtti. Ayrıca bu organizasyonun gerçekleşmesinde destek olan otel işletmelerine ve özellikle Manas Üniversitesi'ne teşekkür etti.

Ömer Kүфреви
Ömer Kүфреви

Editörden

Редактордон

Değerli Manas Gazetesi okuyucuları,

Gazetemizin 2014-2015 eğitim yılının ilk sayısı ile yeniden karşınızdayız. Ekibimiz ile hazırladığımız çalışmaları sizlere sunarken, emeği geçen herkese sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bu sayımızda Muhabir arkadaşlarımızın hazırlamış oldukları, bir birinden değerli haberlerini ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz, diğer taraftan üniversitemiz öğrencilerinin aktiviteler ve aldıkları ödüllerle ilgili haberlere de yer verdik. Bunun yanı sıra Manas Gazetesinde çalışan muhabirlerimiz tarafından hazırlanan ülkemiz ve dünyada olup biten haberleri de gazetemizin web sayfası “www.media.manas.kg” sitesinden takip edebilirsiniz. Bundan sonra her ay yeni bir sayı ile sizlerle tekrar görüşmeyi umut ediyoruz. Gazetemizin sürekli gelişmesi için siz değerli okuyucularımızın görüşleri bizim için çok önemlidir. Bu sebeple olumlu ya da olumsuz her türlü görüş, düşünce ve eleştirilerinizi sayfamızda yer alan e-posta adresimize göndermenizi bekliyoruz.

Saygılarımla
Sezim Toktobek kızı
Ömer KÜFREVI

Терең урматым менен,
Сезим Токтобек кызы
Өмер Күфреви

Manas

• KTMÜ Adına Sahipleri

Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı,
Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek Kulmırzayev

• Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Murat Sadullah ÇEBİ

• Yayın Koordinatörleri

Yrd.Doç.Dr. Erdoğan Akman
Öğr. Gör.Dr. Bakıt Orunbekov
Öğr. Gör.Dr. Güلزada Stanaljeva
Öğr. Gör. Bakıt Dıykanov

• Yayın Danışmanları

Doç. Dr. Ercan Oktay
Doç. Dr. Cenk Demirkıran
Öğr. Gör. Dr. Gökçe Yoğurtçu
Öğr. Gör. Abdi Satarov

• Şef Editörler

Sezim Toktobek kızı
Ömer Küfrevi
Farida Seytalieva

• Editörler

Zeki Okyay
Cıpara Döötkaızı kızı
Asilbek Baktıbekov

• Sayfa Tasarımı

Sinan Taştan

Baktilek Taalaybek uulu

• Yazışma Bilgileri

KTMÜ İletişim Fakültesi
Cal Yerleşkesi, Bişkek
• Tel +996(312)492756/1164
• editor@mediamanas.com

Yerel Süreli Yayın №1389

“ММК колдоо борбору”
Fonu Matbaası'nda 2000
nüsha basılmıştır.
Şipariş №????

ÖMER KÜFREVI

Сыйлыктын туу чокусунда

Кыргыз-Түрк "Манас" университетинин коммуникация факультетинин студенттери бул жылы да көптөгөн иш-чара, кароо сынактарга катышып, байгелүү орундарга ээ болушту.

Başarının Zirvesinde

Kırgızistan-Türkiye 'Manas' Üniversitesi İletişim fakültesi öğrencileri bu yıl da çok sayıda yarışma ve etkinliklere katılarak, bir çok ödül kazandılar. Bu güzel başarıları sizinle paylaşmak istedik.

FARIDA SEYTALIEVA

ARŞİVDEN

ÖMER KÜFREVI

ÖMER KÜFREVI

ARŞİVDEN

"Манас кубогу 2014"

Факультетибиздин студенттери "Манас кубогу" дебат турниринде биринчи болушту. Бакыт Смаилов жана Акылбек Өмүрбековдун түзүлгөн "Түнкү белес" тобу кыргыз лигасында мыкты оюн көрсөтүштү. 4 тилде өткөрүлгөн турнирге Түркия, Казакстан, Орусия, Түркмөнстан, Азербайжан жана Пакистандан бардыгы болуп 300 студент катышкан. Аталган турнир КТМУнун 20 жылдыгына карата уюштурулган.

"Мугалим"

"Бир Дүйнө - Кыргызстан 2014" эл аралык кинофестивалында радио, телевидение жана киноискусство бөлүмүнүн 4-курсунун студенти Бексултан Абибакир уулу "Мугалим" фильми үчүн көрүүчүлөрдүн атайын сыйлыгын алды. Фильмде төрт жашар кыздын чет жерде жүргөн ата-энесине болгон мамилеси тууралуу баяндалат.

Кинофестиваль 7-11-октябрда Бишкектин "Манас" кинотеатрында өткөрүлүп, адам укуктарын чагылдыруу боюнча даректүү тасмалар катышкан. Бул жылы фестиваль сегизинчи ирет уюштурулду.

Мыкты 10 фильмдин катарын толуктап

КТМУнун жаш режиссерлору "Кыргызстан - менин дүйнөм, мен аны кандай көрөм" деп аталган кыска метраждуу фильмдердин конкурсунда сыйланышты. Конкурс БУУнун өнүктүрүү программасы тарабынан уюштурулуп, 4-ноябрда коммуникация факультетинин кинозалында өткөрүлдү.

Жалпысынан 30 фильм катышкан конкурста Адилет Каржоевдин "Сары-Ой", Алижан Насировдун "Суу", Талант Мамбетовдун "Уя", Мээрим Кеңешованын "Карта" жана Рахат Саламатованын "Уя" фильмдери мыкты 10 фильмдин катарын толуктады. Калыстар

тобунун айтымында, жеңүүчү фильмдер DVD-коллекцияга кирип, Кыргызстандын бүт регионунда көрсөтүлмөкчү.

Мыкты фильм

Түркиядажылсайын өткөрүлүүчү жаш журналисттердин "Айдын Доган" конкурсунда радио, телевидение жана киноискусство бөлүмүнүн бүтүрүүчүсү Асан Джанталиев кыска метраждуу фильми үчүн сыйланды.

Бул жылы "Айдын Доган" сыйлыгын тапшыруу аземи 12-декабрда Стамбул шаарынын Бахчешехир университетинде өттү. 26-жолу өткөрүлүп жаткан конкурска Асандын "Лифт" фильми 1-орунга ээ болду.

Аталган фильм Асандын дипломдук иши жана көркөм жетекчиси коммуникация факультетинин ага окутуучусу Артыкпай Сүйүндүков. Фильм лифтке түшүүдөн корккон кичинекей баланын окуясын баяндайт.

Наргиза айым Айтматов сыйлыгын алды

КТМУнун коммуникация факультетинин бүтүрүүчүсү, жаш кинорежиссер Наргиза Маматкулова Чыңгыз Айтматов атындагы мамлекеттик жаштар сыйлыгынын лауреаты болду.

Кыргыз Республикасынын эмгек, миграция жана жаштар министрлиги тарабынан 12-декабрда Кыргыз ууттук консерваторияда 2011-2012-жылдар үчүн Чыңгыз Айтматов атындагы мамлекеттик жаштар сыйлыгын тапшыруу аземи болду.

Бул сыйлык маданий баалуулуктардын сакталышына жана өнүгүшүнө кошкон салымы үчүн 35 жашка чейинки маданият, спорт, илим жана жаңы технологиялар, экономика жана бизнес тармагындагы жигердүү жаштарга ыйгарылат.

'Manas Kupası 2014'

Fakültemiz öğrencileri 'Manas Kupası' münazarasına turnuvasında birinci oldular. Bakıt Smailov ve Akılbek Ömürbekov'un 'Tünkü Beles' grubu bu turnuvada Kırgızca en iyi münazarayı sergilediler.

4 dilde yapılan turnuvaya Türkiye, Kazakistan, Rusya, Türkmenistan, Azerbaycan ve Pakistan'dan toplam 300 öğrenci katıldı. Turnuva KTMÜ'nün 20 yıl kutlama etkinliği kapsamında düzenlendi.

'Öğretmen'

'Bir Dünya - Kırgızistan 2014' uluslararası film festivalinde, Radyo-Televizyon ve Sinema Bölümü 4.sınıf öğrencisi Beksultan Abibakir uulu 'Öğretmen' filmi ile izleyici özel ödülüne layık görüldü. Film, 4 yaşındaki bir kızın yurt dışında çalışan anne ve babasına karşı olan davranışını anlatıyor.

Film festivali 7-11. Ekim tarihleri arasında Bişkek 'Manas' sinemasında düzenlendi. 8. düzenlenen festivale insan haklarının konu alan belgesel filmler katıldı.

Manaslılar 'En İyi 10 Film' içinde

KTMÜ'nün genç sinemacıları 'Kırgızistan - benim dünyam, ben onu nasıl görüyorum' adlı kısa film yarışmasında ödül kazandılar. Birleşmiş Milletler geliştirme programı tarafından düzenlenen yarışmanın ödül töreni 4 Ekim'de İletişim Fakültesi sinema salonunda düzenlendi.

Yarışmaya toplam 30 film katıldı. Adilet Karcov'un 'Sarı-Oy', Alican Nasirov'un 'Su', Talant Mambetov'un 'Yuva', Meerim Keneşova'nın 'Harita' ve Rahat Salamatova'nın 'Yuva' filmi en iyi 10 film içine girdi.

Jüri ödül kazanan filmler DVD-koleksiyonu yapılarak, Kırgızistan'ın bütün bölgelerine da-

ğıtılacağını bildirdi.

En İyi Film

Türkiye'de her yıl düzenlenen 'Aydın Doğan' Genç İletişimciler yarışmasında İletişim Fakültesi, Radyo-Televizyon ve Sinema bölümü mezunu Asan Djantaliev kısa film dalında ödül aldı.

Bu yılı 'Aydın Doğan' ödül töreni 12 Aralık'ta İstanbul'da Bahçeşehir Üniversitesi'nde düzenlendi. 26. düzenlenen yarışmada Asan Djantaliev'in 'Asansör' filmi birinci oldu.

Sanat yönetmenliğini İletişim Fakültesi öğretim görevlisi Artıkpay Süyüндүков'un yaptığı, Asan Djantaliev'in bitirme tezi olan 'Asansör' filminde asansör korkusu olan bir çocuğu anlatıyor.

Nargiza Mamatkulova Aytmatov Ödülünü Aldı

KTMÜ İletişim Fakültesi mezunu, film yönetmeni Nargiza Mamatkulova Cengiz Aytmatov adlı Devlet gençlik ödülüne sahip oldu.

Kırgız Cumhuriyeti'nin Emek, Migrasyon ve Gençlik Bakanlığı tarafından Kırgız ulusal Konservatuvarında 12 Aralıkta düzenlenen ödül töreninde Nargiza Mamatkulova 2011-2012 yıllarındaki çalışmaları için Cengiz Aytmatov adlı Devlet gençlik ödülüne sahip oldu.

Bu ödül kültürel değerlerin saklanması ve onların gelişimine katkıda bulunan, 35 yaşına kadar kültür, spor, bilim ve yeni teknolojiler, ekonomi ve iş alanında çalışan aktif gençlere veriliyor.

Фарида Сейталиева
Farida Seytalieva

Достуктун майрамы – Нооруз

Кыргыз-Түрк «Манас» университетинде 21-март күнү Нооруз майрамы жогорку деңгээлде белгиленди. Майрамга арналып салттуу оюндар мелдешти өттү.

Университетибизде Нооруз майрамы бул жылы адаттагыдан эрте башталды. Эң алгач спорт аянтчасында Спорт жана дене тарбия жогорку мектеби тарабынан уюштурулган спорттук оюндар менен бирге салттуу оюндар боюнча мелдештер өткөзүлдү. Андан соң майрамдык салтанат Касым Тыныстанов атындагы жыйын залында атайын Нооруз майрамына арналган концерттик программа менен улантылды.

Майрамдык кечени КТМУнун ректору профессор, доктор Себахаттин Балжы ачып: “Бүгүнкү майрам жалпы түрк дүйнөсүнүн өкүлдөрүн университетибизде чогултту. Сиздерди Нооруз майрамы менен куттуктоо аркылуу кош келиңиздер демекчимин. Университетибиздин студенттери жана мугалимдери тарабынан даярдалган маданий иш-чарабыз түрк дүйнөсүн жана жазды түстүү боекторго боё менен жакшылыктын, жаңы жашоонун жана жаңы башталгычтардын белгиси болсун! Нооруз жалпы түрк тилдүү боордошторубузга ден-соолук, тынчтык алып келсин!”-деп куттуктоо сөзүн айтты.

Ошондой эле университетибиздин проректору профессор, доктор Асылбек Кулмырзаев Нооруз майрамы менен кызуу куттуктап, ата журтубузга, жалпы түрк дүйнөсүнө ден-соолук, тынчтык каалап өттү.

Нооруз майрамына арналган салтанатка Түркия Республикасынын Кыргызстандагы ыйгарым укуктуу элчиси Метин Кылыч да келип катышты. Ал өз сөзүндө Нооруз – жаңылануунун, жандануунун майрамы экендигин, бардык жаңы нерселер жаздын келиши, табияттын жандануусу менен башталарына токтолуп, бир убакта бул майрамды майрамдабай калган түрк элдери бүгүнкү күндө бир атанын балдарындай биргеликте майрамдап жатканын сыймыктануу менен белгиледи.

Куттуктоолордон кийин Нооруз майрамына карата даярдалган концерттик программа тартууланып, келген коноктор университет тарабынан даярдалган сүмөлөк жана башка даамдардан ооз тийип кайтышты.

Амантур
Шергазиев

DOSTLUK VE KARDEŞLİĞİN ADIDIR NEVRUZ

Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi'nde 21 Mart 2015 tarihinde Nevruz Bayramı büyük bir coşkuyla kutlandı. Bayram kutlamalarında Kırgız Milli oyunların yanı sıra spor müsabakaları da düzenlendi.

2015 Nevruz bayramı kutlamaları sabah erken saatlerde başladı, ilk önce KTMÜ spor tesislerinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu tarafından çeşitli spor dallarında müsabakalar düzenlendi. Bu müsabakalar sonra erdikten sonra Bayram kutlamalarına Kasım Tınıstanov Konferans Salonunda Nevruz Bayramı Konseriyle devam edildi. Nevruz bayramı kutlama programının açılış konuşmasında;

“Nevruz derki ben nazlıyım, Sarp kayalarda gizliyim, Mavi gök yüzlüyüm, Benden ala çiçek var mı?”

dizeleriyle konuşmasına başlayan KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin BALCI; ‘Bugün Türk Dünyası'nın buluştuğu üniversitemizde, bu ata topraklarımızda sizlerle beraber Nevruz Bayramını kutlamaktan büyük sevinç ve mutluluk duymakta olduğumu belirterek programımıza katılan tüm konuklarımıza üniversitemiz adına hoş geldiniz diyorum. Üniversitemizde gençlerimizin ve

çalışanlarımızın birlikte düzenledikleri kültürel etkinliklerle Türk Dünyası'nın ve baharın bütün renkleriyle bir beden olan Manas ailemizde Nevruz Bayramının, baharın tüm güzellikleriyle gelişinin habercisi, yeni bir başlangıç, hayata yeniden tutunmaktır. Nevruz Bayramı'nın Türk Dünyası'na ve insanlığa huzur, barış ve sağlık getirmesi dileğiyle nevrüz bayramını en içten dileklerle kutluyorum.’ Dedi.

“Baharın habercisi olduğu gibi bütün yeni umutların da habercisidir” diyen Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek KULMİRZAYEV yaptığı konuşmada “Ata yurdumuza, Türk Dünyası'na, dünyaya sağlık gelsin, huzur gelsin, barış gelsin. Hepimizin bayramını kutluyorum” dedi.

“Bizler için önemli bir bayram olan Nevruz bayramını, Ata yurdumuzda, Kırgız kardeşlerimizle beraber iç içe kutlamaktan büyük bir mutluluk duymaktayım.” Diyerek sözlerine başlayan T.C. Bıшкеk Bü-

yükelçisi Metin KILIÇ sözlerine şöyle devam etti “Nevruz Bayramı bu topraklarda başlayan, en eski ve her yıl kutlanan, tabiatın canlanmasıyla, doğanın mest eden renklerine bürünmesiyle, bereket ve bolluğu içinde barındırmasıyla bizlere umut veren güç veren bir bayramdır, işte içerisinde umutları mutlulukları sevinçleri barından bu bayramımızda tüm Türk Dünyası'na ve dünya toplumlarına bereket huzur sağlık diliyorum.” Dedi.

Açılış konuşmalarının ardından

da nevrüzün gelişini konu alan tiyatro gösterimi, halk oyunları, vokal grupları, ve kültürel şovların yer aldığı nevrüz programının sonunda üniversite tarafından hazırlanan yemek ve geleneksel olarak yapılan sümölök gelen konuklara ikram edildi.

Ömer
Küfrevi

Адинай Бердалиева
Adinay Berdalieva

Света Бекболот кызы
Sveta Bekbolot kızı

Каныбек Асанкары уулу: "Бир эфирге чыкканың – айга барып келгениң"

Студент кезинде өзүн теледен элестете албаган, учурда Коомдук телерадиоберүү корпорациясынын "Ала-Тоо" маалымат программасын кыргыз тилинде алып барган, Кыргыз-Түрк "Манас" университетин 2017-жылкы бүтүрүүчүсү Каныбек Асанкары уулу гезитибиздин "Экс-студент" рубрикасынын коногу болмокчу.

Окуучулук кезимде эле журналистикага кызыкчумун. 9-класста окуп жүргөндө мектепке журналисттер келип, "Баткен жоокерлерине кат" деген темада мектеп директорунун сунушу менен интервью бергем. Ошондон кийин эле "Жаштык" радиосуна алып баруучулукка сунуш түштү. Мен ал радиодо балдарга арналган атайын

программаларды алып барчумун. Ошол кезде эле журналистика жана оператордук чеберчилик боюнча тренинг, семинарларга барып жүрдүм.

Кыргыз-Түрк "Манас" университетине тапшыруумдун биринчи себеби окуусу акысыз болчу. Экинчиден, билим берүү деңгээли жогору. "Өтсөң бюджетке өтөсүң, өтпөсөң тоого барып мал багасың" деп атамдын айткан сөзү да бир себеп болду. Мына ушундан улам тапшырдым.

Атаандашуу болмоюн, өнүгүү болбойт

Университетке тапшырганга чейин түрк тилин билчүмүн. Бирок сынактан өтпөй калып, даярдоо курсунда окудум. Ал учурда окуу

АРХИВДЕН

мен үчүн анчалык деле кызык болгон эмес. Себеби бизге өткөн темаларды мен билчүмүн. Группалаштарым менен агайдын ортосунда котормочу болуп отурчумун. Кийин окуп жүрүп көптөгөн видео роликтерди тарттык. Эмнегедир көбүнчө терс каармандын образын жаратчумун. Мага ошондой роль туш болчу.

Негизи 2007-жылдагы студенттер өтө күчтүү эле. Жеке эле коммуникациянын студенттери эмес, бүт Манастын студенттери мыкты болчу. RTS-2007 эң күчтүү группа деп айта алам. Анткени группалаштарым менен атаандашып окучубуз. Атаандашуу болмоюн, өнүгүү

болбойт дегендей азыркы учурда группалаштарымдын баары өз кесиптери менен алектенишет.

"Өзүмдү теледен

элестете алчу эмесмин"

Университетти аяктагандан кийин жеке ишим менен алектендим. Негизи өзүмдү теледен элестете алчу эмесмин. Бир жолу 5-каналда иштеген Аида Самиевага жолугуп калып, мага теле алып баруучулукту сунуштады. Даярданып барып кастингден өтүп кеттим. Кыска мөөнөттүк теле берүүнү алып бардым. Эфир учурунда сүрдөп аябай тердегеним эсимде. Бир эфирге чыкканың айга барып келгендей эле.

Көп учурда досторум "сенин жумушуң оңой, чыгасын даяр текстти окуйсуң" дешчү. Бирок бул кесип өтө оор. Аны далилдөө үчүн досумду эфирге чакырып, камеранын алдында кыска бир текстти окуттым. Ал камерадан, микрофондон сүрдөгөнүнөн окуй алган жок. Ошондон улам досум бул кесип оор экенин билди.

Толук аты-жөнү: Каныбек Асанкары уулу
Туулган жылы: 5-апрель, 1984-жыл
КТМУда окуган жылдары: 2002-2007
Бөлүмү: Радио, телевидение жана киноискусство

TELEVIZYON'DA BİR YAYINA ÇIKMAK AY'A GİDİP GELMEK GİBİ HEYECAN VERİCİ

Üniversite yıllarında okuduğu bölümle ilgili bir işte çalışacağını düşünemediğini belirten, Kırgız Devlet Radyo Televizyonu (KTRK) Ala-Too televizyon programı sunucusu ve Kırgızistan-Türkiye 'Manas' Üniversitesi 2012 yılı mezunu Kanıbek Asankarı Uulu bu sayımızın 'Mezunlarımız' bölümümüzün konuğu oldu.

Lise yıllarında gazete ilgimi çekiyordu. Dokuzuncu sınıftayken okula gazeteciler geldi ve "Batken'deki askerlere mektup" konulu haber için, okul müdürünün tavsiyesiyle gazetecilere ben röportajı verdim. Sonra bana "Gençler Radyosunda" çalışmam için teklifte bulundular. Ben de radyoda çocuk programlarının sunuculuğunu yapmaya başladım. O zamanlarda gazete ve kameramanlık için birçok kurs ve seminerlere de gitmeye başladım.

Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi'ni seçmemdeki en büyük etken; ücretsiz ve aynı zamanda eğitiminin iyi olmasıydı. Babamın 'Burslu okuyamazsan köye dön ve hayvanlara bak' sözü, bu üniversiteyi kazanmamda büyük bir etkisi oldu. Sınava girip İletişim Fakültesi'nin Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü'nü kazandım.

REKABET OLMAZSA GELİŞİM DE OLMAZ

Üniversiteyi kazanmadan önce Türkçe biliyordum. Ama muafiyet sınavını geçemedim ve Türkçe hazırlık okumak zorunda kaldım. Türkçe bildiğim için dersler benim ilgimi pek çekmiyordu. Sınıftaki arkadaşlarım ve hocalarımla tercümanlığı yapıyordum. Daha sonra pek çok video klip çektik. Video kliplerde çoğu zaman kötü karakterleri canlandırırıyordum. Öğrenciyken günler çok sıradan geçiyordu, çünkü derslerde öğretilen konuları ben çalışma hayatında zaten yapıyordum.

2007 yılında üniversitede okuyan öğrencilerin tamamı başarılıydı. RTS mezunlarının bu öğrencilerin arasında en iyi bölümlerden biri olduğunu söyleyebilirim. Çünkü sınıf arkadaşlarımızla aramızda sürekli bir

rekabet vardı. Rekabet olmazsa gelişim de olmaz. Bizim aramızda da sürekli rekabet olduğu için bugün bütün arkadaşlarım kendi meslek alanlarında çalışıyorlar.

KENDİMİ TV'DE HAYAL EDEMİYORDUM

Üniversiteden mezun olduktan sonra kendi mesleğimde çalışmaya devam ettim. Kendimi tv'de hayal edemiyordum. Fakat bir gün 5.Kanal'da çalışan Aida Samiyeva ile karşılaştım. Bana sunucu olmam için teklifte bulundu. Sonra da hazırlanıp mülakatı geçtim. Kısa süreli bir program yaptım. Yayın yaparken çok heyecanlandım ve terledim. O kadar heyecanlanıyordum ki sanki aya gidip gelmiş gibi oluyordum. Arkadaşlarım "sen sadece hazır metni okuyorsun işin çok kolay" diyorlardı. Ama yaptığım iş hiçte

АРХИВДЕН

kolay değil tam tersine oldukça zor bir meslekte çalışıyorum. Bir seferinde işimin kolay olduğunu söyleyen bir arkadaşımı programa çağırıp, kısa bir metni kamera karşısında okumasını istedim. Ancak arkadaşım tek kelime dahi söyleyemedi ve yaptığımız işin çok zor olduğunu söyledi.

Adı Soyadı: Kanıbek Asankarı uulu
Doğum tarihi: 5 Nisan, 1984 yıl
КТМУ'da Öğrenim Gördüğü Yıllar: 2002-2007
Bölümü: Radyo, Televizyon ve Sinema

“Өзүмдү музыкасыз
электете албайм”

Kendimi Müziksiz

Düşünemiyorum

Аяна Касимова

Айзирек Урматбекова
Ayzirek Urmatbekova

Гулпери Кушназарова
Gülperi Kushnazarova

Учурда жылдызы жанып, интернет сайттарында өзүнүн оригиналдуу үнү менен кыргыз, англис, француз, орус, тилдеринде ырдап жаштардын көңүл чордонунда болуп жаткан эл сыймыгы, таланттуу кызыбыз Аяна Касимова өзү тууралуу биз менен маектешти.

— Канча жашыңдан чыгармачылыкка аралаша баштадың?

— Кичинекей кезимден баштап эле ырдаганды жакшы көрчүмүн. Үч жашыман тарта “Ак шоола” балдар хорунда катыша баштадым. Андан кийин 2010-жылы Мирбек Атабековдун концертинде биринчи жолу чоң сахнага чыккам. 2013-жылы эң кичинекей катышуучу болуп “Жаш ырчылар” сынагына катыштым. Кийинчерээк ырдаганымды видеого(cover) тартып, апамдын сунушу боюнча интернетке жайгаштырганбыз. Бул аркылуу популярдуу болорумду ойлогон да эмесмин.

— Мурда берген маалыматтарыңда “Чоң сахнада ырдагым келет” дедиң эле, тилегиң орундалып жакында эле Орусияда өткөн «Артист» теледолбооруна катышып келдиң. Чоң сахнада өзүңдү кандай сездиң?

— Сахнада туруп аябай толкундандым, бир аз коркуу сезими да болду. Анын үстүнө көптөгөн чет өлкөлүктөр катышып, түз эфир болгондуктан мени миңдеген адамдар көрүп жатат деген ой болду. Бактыга жараша, көрүүчүлөр мени жылуу кабыл алып, монитор ачылды. Негизинен бул сынакта 70% добушка ээ болгондорго гана монитор ачылат, мен 80% добуш алып өттүм. Эми “Артист” теледолбоорунун 2-туруна чакырык күтүп жатам.

— Айымдар эл көзүнө көрүнүп калгандан кийин “жылдыз оорусу” менен ооруп калышат эмеспи. Анын сыңарындай сен ооруп калыштан коркпойсуңбу?

— Коркпойм, анткени көпчүлүк мени жөнөкөйсүң дейт. Атам чыгармачылык чөйрөдөгү адам болгондуктан, жөнөкөй болушумду каалайт. Мен жөнөкөй бойдон калгым келет.

— Талантыңды пайыздап карай турган болсок, эмгегиң менен өнөрүңдүн кайсынысы үстөмдүк кылат?

— Мен бир аз жалкоомун. Ошондуктан талантым эле басымдуулук кылса керек.

— Талантыңды той-топурда тартуулап келесиңби?

— Мен тойдун деңгээлине түшкүм келбейт. Анткени убактымды тойдо ырдап өткөрчү болсом, чыгармачылыгым өнүкпөй калат. Кээ бир учурларда гана, жакындарымдын тоюнда ырдап коём.

— Сенин оюңча ийгиликтин сыры эмнеде?

— Эмгектениш керек. Себеби биз ырчылар көпкө ырдабай койсок, үнүбүз өзгөрүп кетет. Андыктан тынымсыз эмгек гана ийгиликке алып барат.

Кыскача маалымат

Туулган жылы: 1999-жыл, 30-март

Үй-бүлөдө: 2 бир туугандын улуусу

Учурда: Бишкектеги №29 мектепте окуйт

Чыгармачылыгы боюнча: №6 Искусство мектебинде билим алат

Туулган жери: Бишкек шаары

Бош убактысында: достору менен сөйлөйт, китеп окуйт

АРХИВДЕН

АРХИВДЕН

Genç yaşta birçok başarı elde eden şarkıcı Ayana Kasimova Rusya'da bir TV kanalında sunulan 'Artist' programına katıldı. Şimdi internet sitelerinde herkesin ilgisini çeken, halkımızın gururu, kabiliyetli kızımız bize misafir oldu.

— Kaç yaşında sanatla uğraşmaya başladın?

— Küçüklüğümden itibaren şarkı söylemeyi seviyordum. Üç yaşında 'Ak şoola' çocuk korosuna katıldım. İlk kez 2010 yılında Mirbek Atabekov'un konserinde sahneye çıktım. 2013 yılında en küçük katılımcı olarak 'Jaş ırçılar' (Genç şarkıcılar) yarışmasına katıldım. Sonraları şarkılarımı videoya çekip internete koydum. Bununla meşhur olacağımı hiç düşünmemiştim.

— 'Artist' programında jürilerden Yuliya Saviçeva'yı duygulandırıp ağlatmışsın. Aynı zamanda seyircilerin sevgisini kazanmışsın. O anda kendini sahnede nasıl hissettin?

— Evet çok heyecanlandım. Biraz korku hissi de oldu. Bir de canlı yayın olduğundan dolayı beni binlerce insan izliyor düşüncesi oldu. İzleyiciler beni beğendi ve monitör açıldı. Bu yarışmada en az %70 oy alanlara monitör açılıyordu. Ben ise %80 oy aldım.

— Star hastalığıyla hasta oluyor musun? Ve hasta olmaktan korkmuyor musun?

— Korkmuyorum, çünkü çoğu insan bana mütevazisin diyor. Babam sanatçı olduğundan dolayı o da mütevazi olmamı istiyor.

— Kabiliyetini ve emeğini karşılaştırsak hangisi daha üstün gelir?

— Ben aslında biraz tembelim. Ondan dolayı kabiliyetim daha üstün geliyor.

— Düşünlerde sahne alıyor musun?

— Ben düşün seviyesine düşmek istemiyorum. Çünkü vaktimi düşünde şarkı söyleyerek harcarsam, sanatım gelişmez. Sadece yakın akrabalarımın düşünlerinde şarkı söylüyorum.

— Sence başarının sırrı nedir?

— Çalışmak lazım, çünkü biz şarkıcılar uzun süre şarkı söylemezsek sesimiz bozulur. Ondan dolayı sürekli çalışmak insanı başarıya götürür.

Dipnot

30 mart 1999 doğumlu. İki kardeş.

Bişkek'te 29. Okulda okuyor. Aynı zamanda 6. sanat okulunda okuyor.

Boş vaktinde arkadaşlarıyla geziyor ve kitap okuyor

Медер Келдеев: "Иштесең тиштейсиң"

Социалдык тармактарда 3D сүрөттөрү менен элди кызыктырган таланттуу сүрөтчү Медер Келдеев өзү тууралуу айтып берет.

Таттыбүбү Турсунбаева

АРХИВДЕН

Касиет Джолдошбекова
Kasiet Dcoldosbekova

Элнура Ташбаева
Elnura Tashbayeva

Сүрөт тартуума жана бул Сөнөрдү өркүндөтүүмө эң биринчи кезекте атам себепчи болду. Тартып келген сүрөттөргө атам экөөбүз өзгөчө ысымдарды берип, алар менен башка бир дүйнөдө баарлашаар элек. Ошентип, сүрөткө болгон кызыгуум ого бетер арта баштады. Беш жашка келгенде алгач атамдын, андан соң, апамдын портретин тарттым. Кийин машиналардын, жаныбарлардын сүрөтүн тартып жүрдүм. Биринчи класска барганда бир портфель сүрөтүм бар эле. Классташтарым да келип сүрөттөрүмдү көрүп кетишчү. Балалыгым сүрөт тартуу менен өттү десем да болот.

Баары портрет тартуу менен башталды

Университетте окуган акыркы жылы үйгө компьютер алып социалдык тармактарга кошулдум. Өз эмгектеримди досторум менен бөлүшүп, четтен да менин портретимди тартып бер деген өтүнүчтөр келе баштады. Бул өтүнүчтөрдү орундатып отуруп, 3D сүрөттөрдү тартуу сыяктуу чоң максаттарды коё баштадым.

"Аракетке - берекет"

3D сүрөттөрдү тартуу мурун эле оюмда бар болчу. Бирок, аны тартуу кыйын деп тартканга чыгына албай жүрдүм. Интернеттен сириялык студенттин 3D эмгегин көрүп калдым. Баары ушундан башталды. Ал да студент, мен да студент. "Манастан Чубак кем бекен", - деп намыстандымбы, айтор тартып көрүүнү чечтим. Алгачкы тартканда эле окшошту. Эң башкысы

сүрөт тартууга жөндөмүң жана талантың болсо, 3D сүрөттү тартканды үйрөнүп кетсе болот. Анан да аракет кылууну улантуу керек.

Сүрөт тартуу көп убакытты алат. Түнү бою уктабай тарткан күндөрүм да болот. Эң көп убакытты талап кылган сүрөттөр он сааттан он беш саатка чейин уланат. Деталдуу иш болгондуктан чыдамкайлык талап кылынат.

Портрет тартуу мен үчүн жеңил

Сүрөт тартууда эң кыйын бул портреттик жанр. Алардын образын ачып берүү, мүнөзүн таамай чагылдыруу бул өзүнчө искусство. Бирок, ошого карабастан жаратылышты, кандайдыр бир окуя, фантастика тартканга караганда портретти тартуу мен үчүн алда канча жеңил. А4 форматындагы сүрөттөр 700 сомго, ал эми А3 форматындагыларды 1200 сомго тартып берем.

Meder Keldeev: 'İsterseniz Başarırsınız'

Sosyal ağlarda 3D fotoğraflarıyla ilgi çeken sanatçı Meder Keldeev yeteneklerini bizimle paylaştı.

Resim çizmeye başlamamda ve bu yeteneğimi geliştirmemde babamın etkisi çok oldu. Çizdiğim resimlerime babam ile birlikte özel isimleri verir, onlarla başka bir dünyada konuşurduk. Böylelikle resme olan ilgim artmaya başladı. Beş yaşına geldiğimde ilk olarak babam ve annemin resimlerini çizdim. Sonra arabaların, hayvanların resimlerini çizerek devam ettim. İlkokul birinci sınıfta bir çanta dolusu resimim vardı. Sınıf arkadaşlarım resimlerimi görmek için eve gelirlerdi. Çocukluğum resim çizmekle geçti desem doğru olur.

'Her Şey Portre Çizmeyle Başladı'

Üniversite son sınıfta bilgisayar aldım ve sosyal paylaşım sitelerine üye oldum. Buradan çalışmalarımı arkadaşlarımla paylaştım. Tanımadığım insanlarda portrelerini çizmemi istemeye başladı. Onların portrelerini çizerek, 3D resim çizmeye karar verdim.

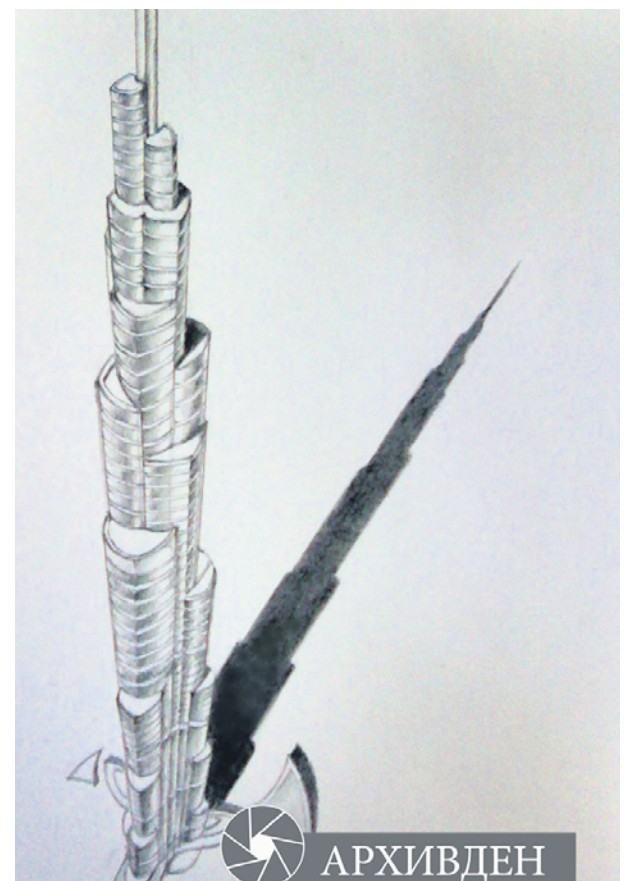
Önceden de 3D resim çizme isteğim vardı. Ancak çok zor olduğunu düşündüğümünden bir türlü başlayamadım. İnternet üzerinden Suriye'li bir öğrencinin 3D çizimini gördüm. Her şey o anda başladı. O da öğrenci, ben de öğrenciyim. Ondan benim neyim eksik dedim ve ilk

kez çizmeyi denedim. İlk çizdiğim resimde başarılı oldum. En önemlisi isteğin ve resim çizme kabiliyetin varsa, 3D resim çizmeyi becerebilirsin. Sadece çaba sarf etmek yetiyor.

Resim çizmek çok zaman alıyor. Geceleri uyumadan resim çizdiğim zamanlar oldu. On saat, on beş saat resim çizdiğim oldu. Detaylı bir iş olduğundan resim çizmek sabır gerektiriyor.

'Portre çizmek daha kolay'

En zoru portre çizmektir. İnsanların karakterlerini yüzlerine yansıtmak bir sanattır. Buna rağmen doğayı, fantastik ya da bir olayı çizmekten portre çizmek benim için daha kolay.

АРХИВДЕН

ALIKUL OSMONOV'UN DOĞUMUNUN 100. YILDÖNÜMÜ

2015 yılı Ünlü Kırgız Şairi Alıkul Osmonov'un doğumunun 100.yılı Osmanov'un doğum yıldönümü nedeniyle yıl boyunca faaliyetler planlanmaktadır.

Klasik Şair Alıkul

Ünlü Kırgız Şair Alıkul Osmonov Bundan 100 yıl önce 1915 yılında Çüy Bölgesinin Panfilov İlçesi'nin Kaptal-Arık Köyü'nde dünyaya geldi. Henüz çok gençken kaderin zorluklarına göğüs germeği öğrenen şair, daha beş yaşına girmeden anne ve babasını kaybederek hayatına yalnız devam etmek zorunda kalmıştır. Kaderin zorluklarıyla yapayalnız kalan Alıkul Osmonov, hayatına Tokmok şehrindeki yetimhanede devam eder. Yetimhanedeki günlerinde şiir yazmaya başlayan Osmonov'un şiirleri yetimhanenin panolarında yer almaya başlar. Şairin yetimhanedeki hayatında Grunya Savelyevna gibi şefkatli bakıcıların önemine değinmeden geçmek olmaz. Böyle müstesna bakıcılardan eğitim almış olan Alıkul 14 yaşına geldiğinde Başkentteki Pedagoji Okulunda eğitimini devam eder. Geçmişte Kırgız Edebiyatının kurucularını, Kırgız Entellektüellerini yetiştiren bu Pedagoji okulu Alıkul'u da şiir yazmaya yönelten bir yuva olmuştur. Başlangıçta, yazdığı şiirlerini yakın arkadaşlarına dahi göster-

Alıkul'un şiir kitapları

Alıkul Osmonov 1933-1950 yılları arasında 10'dan fazla şiir kitap yazmıştır ve şiir alanında özel bir yere sahip olmuştur. Onun düzeyine henüz başka bir şair ulaşamamıştır. Alıkul'un "Çolponstan, Cıldızduu Caştık, Mahabat, Canı Irlar, Menin Cerim İrdin Ceri" adındaki şiir kitapları okuyucular tarafından oldukça beğenilmiştir ve bu eserleriyle okuyucular arasında büyük bir üne sahip olmuştur. 1950 yılında Moskova'da Rusça olarak çıkarttığı "Moy Dom" adındaki şiir kitabı Alıkul'u Sovyetler Birliği'ndeki okuyuculara tanıtmıştır. Şair'in dünyaya vefatından sonra da 1964-1965-1967 yılları arasında 3 kitabı yayınlanmıştır. 1972 yılında "Köl Tolkununu" adındaki seçme şiirlerin bulunduğu kitabı okuyuculara sunulmuştur. Kırgızistan bağımsızlığını ilan ettikten sonraki yıllarda da Alıkul'un birçok kitabı yayınlanmıştır. Bununla yanında şairin şiirleri farklı dillere çevrilmiştir. Bunlar 1995 yılında "Köl Tolkununu" (Waves of the lake), 2000 yılında "Akkan Suu" (Live water) Kırgızca ve İngilizce yayımlanmış ve aynı yılda "Baldarga" (Детям for children) adlı şiir kitapları Kırgızca, Rusça, İngilizce dillerinde yayınlanmıştır.

Drama ve Çevirilerde Alıkul

Alıkul şiir yazma dışında, dünya edebiyatının klasikleri Puşkin, Shakespeare, Nizami, Şota Rustaveli'nin eserlerini Kırgızcaya çevirmiştir. Ayrıca Alıkul'un çevirisini yaptığı Şota Rustaveli'nin "Colbors terisin camıngan baatır" şiiri Kırgız okuyucular arasında sıkça bahsedilmiş, kitabı elden ele geçmiştir. Halk arasında yeni doğmuş çocuklara Colbors terisin camıngan batır şiirindeki kahramanların Nestan, Tariel, Tinatin, Aftandil isimleri verilmiş, Gürcistan halkının ünlü destanının Kırgızca çevirisi okuyuculara derin izler bırakmıştır. Aslında Alıkul'un çeviride elde ettiği başarı Şota Rustaveli'nin şiiri ile fark edilir.

Ayrıca tiyatro sahnesinde Alıkul'un çevirisinde Shakespeare'in "Otello", "On ikinci gece" oyunları sevenlerine sunulmuştur. Alıkul Rus edebiyatı ile ilgilenip Puşkin'in, Krılov'un ile başlayan Rus klasiklerinden birkaç eserini Kırgızcaya çevirmiştir. 1937 yılında Puşkin'in "Papaz ve yardımcısı hakkında masal", Krılov'un "Fabl" ve benzeri birçok Rus yazarın eserlerini Kırgızcaya çevirmiştir. 1948 yılında Ünlü Rus şair Puşkin'in "Yevgeniy Onegin" şiir tarzındaki romanı A.Osmonov'un çevirisiyle Kırgız okuyuculara sunulmuştur.

Yazar, kader, aşk

Kaderin çilesiyle sinanmış, hayatın acı gerçekleriyle karşı karşıya kalmış olan, Alıkul Osmonov çocukluğunu yetim olarak geçirmiş olsa da zamanın zorluklarına, açlık ve kıtlıklara göğüs gererek bu zor günlerin üstesinden gelmeyi başarmıştır. Çocukluk yıllarında yetim olmanın yanı sıra geçirdiği hastalıklar A.Osmonov'un peşini bırakmamıştır.

A.Osmonov Pedteknik okulunda okumaktayken ilk duygusal hislerini Ayday Cigitaliyeva'ya beslemiştir. Fakat kör talihi bu kez aşktan yana onunla birlikte olmaz. Bu aşk acısı ona büyük bir ilham kaynağı olmuştur ve 1937 yılının Mayıs ayından, 1939 yılının nisan ayına kadar Gürcü yazar Şota Rustaveli'nin "Colbors terisin camıngan baatır" şiirini bu sebepten özel bir ilgiyle çevirmiştir.

Sevgiye olan açlığı Alıkul'u 1941 yılında bu kez Moskova Tiyatro Enstitüsü'nü bitiren Zeynep Sooronbayeva'ya karşı hisler beslemeye iter. Bu sevgi evlilikle sonuçlanır. A.Osmonov Zeynep Sooronbayeva çiftinin Cipar adını verdikleri bir kızları olur. Çiftin kızı sadece 16 gün yaşar. Çocuklarının ölümünün ardından gelen bir takım kaygı, endişeler çiftin birlikteliğine son verir. Bu olaydan sonra yalnız kalan şair Frunze şehrinde bir ev satın alır. Bu yıllarda Issık Göl'e sık sık gidip gelerek yeni eserler üretmek-

le meşgul olur. Durumu gün geçtikçe kötüleşen yazar 12 Aralık 1950 yılında bir kış gecesi geçirdiği yıllara tebessüm ederek hayata veda eder. Şairin ölümü esnasındaki tebessümünün sırrını hâlâ açıklayacak birileri yoktur. Kim bilir belki de kaderin zorluklarına yılmayan yazar, hayatı zorlaştığı halde tüm zorluklara göğüs gererek, arkasında bıraktığı bir sürü eseri hatırlamıştır.

Alıkul Osmonov ve Issık Göl

Hayatı boyunca kimseyle sırlarını paylaşmayan A.Osmonov'un hayatının can yoldaşı muhteşem doğaya sahip Issık-Göl olmuştur. "Cenişbek" şiirinin başında söylediği gibi hayatta bin yoldaşı olsada, Issık-Göl gibi bir sırdaş bulamayacağı için tüm sırlarını, dertlerini sadece Issık-Göl ile paylaşmıştır. Ömrünün son yıllarında Issık-Göle çok sık giden şair, göl ile sırlarını paylaşmıştır. Şair 1950 yılında Aralık ayında son günlerinde "Pobeda" adlı arabasıyla Issık-Göle gidip, gölle vedalaşmıştır.

Alıkul Osmonov 100 yaşında

Kırgız halkının ünlü şairi Alıkul Osmonov'un bu yıl doğumunun 100.yılı Şairin 100. Yıl dönümü vesilesiyle devlet, hemşerileri ve çeşitli sponsorlar tarafından kutlamalar düzenlenecek. Yıldönümü için devlet tarafından 100 bin som bütçe ayrılmış Alıkul'un hemşerileri de çorba da tuzu olması amacıyla 2 cilt kitabını piyasaya sunmuş ve anmak için Alıkul Osmonov adındaki vakıf tarafından 9 Nisan'da maraton düzenlenecektir. 100.doğum günü münasebetiyle yapılacak faaliyetler arasında şaire atfedilecek şiirler, öğrenciler ve katılımcılar arasında kompozisyon vb yarışma tarzındaki yarışmalar düzenlenip, sonuçlara göre iyi eserlerin bir arada olduğu bir kitap basılması, bununla birlikte okullarda ve yüksek öğretim kurumlarında Alıkul Osmonov ile ilgili dersler okutulması amacıyla planlar yapılmaktadır. Kitabın basılmasına katkıda bulunanlar Bilim bakanlığı, Bilim Akademisi ve Milli Dil Komisyonu ile birlikte "Alıkul Evi" sosyal vakfı.

13 Mart'ta Kırgız Milli Bilim Akademisi'nde Alıkul Osmonov'un 100.yıldönümü adına "Alıkul Osmonov Ansiklopedi" kitabı çıkartıldı. Ansiklopedi de Şairin hayatı ve eserleri dışında, Bilimsel araştırmalar, eğitim teknikleri ile ilgili bilgileri de kapsamaktadır. "Uçur" tiyatrosu da Alıkul Osmonov'un doğumunun 100. yılı vesilesiyle "Alıkul'a Güldeste" oyununu tüm ülkede gösterimini planlanmaktadır.

Atın atası kutu süyünöt

"Atın Atası Kutu Süyünöt" sözü şairin isminin merkezdeki caddelelere, okullara, Kütüphanelere, müzelerle verilerek yaşatılması anlamaktadır. 1934 yılından beri okuyuculara Başkentte hizmet eden Milli Kütüphane 2014 yılından itibaren Alıkul Osmonov'un adını alarak hem halka hizmet edecek hem de şairin adını asırlar boyunca yaşatacak. Şairin doğduğu köyün orta okuluna da şairin adı verilmiştir Bişkek şehrindeki 68 numaralı lise de şairin adıyla genç öğrencileri yetiştirmektedir. Kırgızistan cumhuriyeti merkez bankası 2000 yılında çıkarttığı banknotta Issık-Gölün yanında şairin resmiyle birlikte bir şiirini bastırılmıştır. Şairin doğduğu köyde, Bişkek ve Çolpon-Ata şehirlerinde şairin müzeleri bulunmaktadır. 1986 yılından itibaren Alıkul Osmonov'un adına ödül töreni düzenlenmektedir. Yıllar geçtikçe şaire hayranlık çoğalarak gönüllerde yaşatılmaktadır.

Zeki Okyay

Şairliğe giden yol

Alıkul'un ilk kez yayınladığı şiiri 1930 yılında "Sabattuu bol" gazetesinde "Kızıl Cük" adıyla yayınlanmıştır. Böylece şairliğe giden yolda ilk adımını atmış olan şair 1933 yılında Pedagoji okulundan mezun olur olmaz şiir yazmaya başlar. Şiirleri gazete sayfalarında sık sık yer alan şair, daha iyi şiir yazmak için, bilgisini geliştirmek için Dünya Edebiyatını takip etmiştir. Alıkul'un ilk şiir kitabı 1935 yılında "Tandığı Irlar" adı altında yayınlanmıştır. 1937 yılında "Çolponstan ve Cıldızduu Caştık" adlarındaki kitapların yazarı olan şair, Edebiyat alanında büyük üne sahip olmuştur. Fakat kendine yüksek hedefler belirlemiş olan Alıkul kitabındaki şiirlerinin çoğunun halk ozanlarının şiirlerine benzediğini düşünerek beğenmemiştir.

Бар бололу, түгөнбөйлү, курдаштар,
Узак, узак, узак болсун бул сапар.
Кылым бүтүп, дүйнөдөн жок болсок да,
Кайра кайтып жолугушчу жолдор бар.

Менин күнүм өлбөсүнө түңүлбөйт,
Толкун урса тайызына сүрүлбөйт.
Тирүүлүктө жоктугуна жол бербей,
Жер түбүндө чирисе да, бир гүлдөйт.

Алыкул Осмонов

Даткайым Азамат кызы
Datkayim Azamat kızı

Кыргызстандын Конституциясынын 23-беренесинде ар бир адам дискриминациясыз, жумушту эркин тандоо, адилеттүү жана шарты жакшы эмгекке жана жумушсуздуктан коргоо укугуна ээ. Мыйзамда жазылган эрежени күндөлүк жашообузда кандай аткарып жатабыз? Кеп башынан болсун...

Жаши, сулуу болбосоң ишке албайт

Акыркы 5 жыл аралыгында жумушчу күчүн талап кылган жарыялардын дээрлик баарында дискриминацияны көрө алабыз. Жаш өзгөчөлүгүнө, сырткы келбетине жана жыныстык жактан чектөө койгон учурлар көп. Эмгекке жарамдуу кезинде гана иштеп албасаң, жашың 45тен өтүп калган соң, иш издеп эч убара болбой эле койсоңуз болчудай. Анткени, талапка жооп бербеген, 45 жаштан ашып калгандарды кеңсе иши тургай, курулуш иштерине да албайт. Стол үстүндө отуруп иштөөнү каалагандар үчүн көп акылдуу болбосо да сырткы келбети жакшынакай болсо жетиштүү. Ошол эле учурда “Биз кыздар менен гана иштебейбиз” деген фразага айланып калган сөздөрдү көп утабыз. Ойлонуп көрүңүз, азыр иштеп жаткан жумушунузу табуу үчүн канча күн, же канча ай, балким көп жылдар кеткендир. Араң тапкан ишинизде иштеп жатсаңыз, эртең башыңызга бир кырсык келип, ал иштен кол жууп калсаңыз, сизге жардам берээр, кайрадан башка бир ишти таап кетүүңүзгө көмөктөшөр бирөөлөрдүн желөк-таяк болооруна ишенесизби же бирге иштешип кете алышыңызга кепиддик бере аласызбы?

Жасаның келбеттирсиз...

21 жаштагы Жыпариса Алишеровна ушул жылы университетти аяктайт. Эмгек күчүн талап кылган жарыя боюнча таржымалын (резюме) таштаганы шаарыбыздын белгилүү компанияларынын бирине барган. Бирок, ошол компаниянын катчысынан “Кечиресиз, сизди шефтин алдына киргизе албаймын, анткени боёнбоптурсуз” деген жоопту уккан. Болбосо Жыпариса косметикасыз деле сулуу, тагынакай кыз. Мындай учурда жараңдын укугу корголбой эле, кордолуп жаткан жокпу деген суроо туулат. Кыздардын сулуулугун компанияны таанытуу үчүн жарнама катары колдонушат. Бул жерде дагы деле бөлүнүүлөр, кыздарды жөн гана буюм катары колдонуп, убагы келгенде жаңысын алуу үчүн, эскилери керексиз буюмдай таштандыга айланып жатат.

Мен үчүн кытайлар иштейт

Атын атабоону каалаган каарманыбыз учурда Кытайдын Гуанжо шаарында иштейт. Айлык акысы, жашаган жеринин шарттары аябай жакшы. Хандарча жашаса да, баары бир жүрөгү туулган жерин эңсейт. Кыргызстанда эле иштебейсизби деген сурообузга “Балким качандыр бир убакта иштешим мүмкүн. Бирок, азыр убагы эмес. Кыргызстанга барып, бир кытайдын колунда өз бир туутаным кыргыздын ашын тартып алып иштегим келбейт. Менин келечектеги каалоом мен кытайлар үчүн эмес, мен үчүн кытайлар иштесин. Ошондо гана башымды өйдө көтөрүп мекениме кайта аламын”, деп жооп берди. Чынында Кыргызстанда чет өлкөлүк жеке ишкерлер көп. Өз мекенибизде башка мамлекеттин жаранынын койгон талаптарына, берген акчасына канаат кылып жашайбыз. Өзүбүз өнүгүүгө эмне үчүн аракет кылбайбыз? Маселелердин баарын акчага байланыштыра беребиз. Эске алсак, ошол эле кытайлар бай болуп анан бизнес, ишкерликти баштаган эмес, алар баштап туруп анан бай болушкан.

Тишиң барда таш чайна, тишиң жокто аш кайда?

ИНТЕРНЕТТЕН АЛЫНДЫ

ИНТЕРНЕТТЕН АЛЫНДЫ

Асел Моконова
Asel Mokonoova

Gençken Çalış!

Kırgızistan Anayasasının 23.maddesinde, 'her insan hiç bir ayrımcılık yapılmaksızın iş tercihinde bulunmaya, adil, eşit ve daha iyi bir şartlarda çalışmanın yanı sıra işsiz kaldığında iş bulunması hakkına sahiptir', şeklinde belirtilmiştir. Bu yasanın günümüzde geçerliliğinin ve uygulanabilirliğine derecede olduğumu ele aldık.

Genç, Güzel Ve Yakışıklı Değilsen İş Bulamazsın

Son 5 yıl içerisinde işçi talep eden ilanlarımıza baktığımızda yaş, cinsiyet, fiziksel görünüm gibi özellikler ön planda tutulmakta ve bu konularda yapılan ayrımcılık göze çarpmaktadır. 45 yaşına kadar kalıcı bir iş bulamazsan, bu yaştan sonra iş aramanın hiçbir anlamı da yok. İşverenlerin işe alacakları kişilerde aradıkları özelliklere sahip değilseniz işe alınmanız oldukça zor. Hafif ofis işi dışında, inşaat işlerine bile zor kabul ederler. Masa başında çalıştırılacak kişilerin fiziksel görünümünün çok iyi düzeyde olması talep ediliyor. Çoğu zaman bayan çalışanlar ön planda tutuluyor. Hatta 'Sadece kızlarla çalışırız' ifadeleri iş ilanlarında en çok rastlanan durumlardan biridir.

Aslında, şimdi çalışmakta olduğumuz işi bulmak için çok uğraşmışızdır, günler, aylar, hatta yıllar kaybetmiş olabiliriz. Zor bulduğumuz bir işi yarın kaybedersek, bıraktığımız yerden devam edebileceğimiz bir işin de garantisi yok.

Makyaj Yapmamışsınız...

21 yaşındaki üniversite mezunu bir bayan, boi yer için eleman arayan bir firmaya CV bırakmak için gittiğinde, görevlisi sekreter tarafından makyaj yapıp süslenmeden geldiği için içeri alamamış ve geri çevirilmiş. Oysa bayan makyaj malzemelerine ihtiyaç duymadan da güzel bir yüze sahip birisiydi. Bahsettiğimiz bu tür firmalar, bayan elemanların dış görünüşlerini reklamları için kullanıyorlar ve eski elemanlarını işten çıkarıp yerine yenilerini alıyorlar, bu durumlardan dolayı haksızlığa uğrayanların sayısı oldukça fazla.

Yeterince Çalışmadan Ülkeme Dönmek İstemiyorum

İsmini söylemek istemeyen bir vatandaş Çin'de Guangzhou şehrinde çalışıyor, işinden ve aldığı maaştan oldukça memnun, ama bu adamın tek sıkıntısı ülkesine duyduğu özlem. Kırgızistan'a gelip çalışamaz mısınız diye sorulduğunda 'şu an gelip gelmeyeceğim belli değil, ama ülkeme dönme zamanımın daha gelmediğini düşünüyorum. Çünkü şimdi gelirim, burada çalışan birinin işsizliğine sebep olurum. Benim arzum, gelecekte Çin'de işveren konumuna gelmek. Yeterince çalıştıktan sonra ülkeme dönmek en büyük arzum, o zaman gönül rahatlığıyla vatanıma dönebilirim', dedi.

Жолдошбек Жанжигит уулу: “Аз жерден өзүм да Сулейман болуп кете жаздап”

Кыргызстандын КТРК телеканалынан көрсөтүлгөн Түркиянын “Даңазалуу доор” сериалы сиздин да үй-бүлөңүздүн көңүлүн бурдурса керек. Дал ушул тасмадагы башкы каарман Султан Сулеймандын үнүн жогорку деңгээлде коштогон “Учур” театрынын таланттуу актеру Жолдошбек Жанжигит уулу үн коштоо учурундагы кызыктардан айтып берди.

“Сыртынан караганда оңой көрүнгөнү менен “Даңазалуу доордун” бир сериясын которуп, үн коштоп алып чыгуунун артында канчалаган эмгек жатат. Бир сааттык киного 1 жума убакыт сарпталып, жалпысынан 70-80 киши эмгектенет. Үн коштоочу топтун 95 пайызы Кыргызстандын бардык театрларынан келген профессионал актерлар.”, - дейт Жолдошбек Жанжигит уулу.

Султан Сулейман тууралуу

Негизи тарыхый чыгармалар адамды көп нерсеге тарбиялайт. Мен Султан Сулеймандын акылмандык, жөнөкөйлүк, көрөгөчтүк, калыстык жана кечиримдүүлүк сапаттарын баалайм. Мындай жакшы сапаттары менен бирге жалпы элдин кызыкчылыгы, тартипти сактоо үчүн колдонгон сүрөөлүгүн жана катаалдыгын да туура көрөм. Менин оюмча, Сулеймандын ролун жараткан актер да абдан жакшы тандалган. Анда сулуудук, “Дон Жуандык” сапат, ошол эле учурда сырауудук да, сүрөөлүк да бар.

“Аз жерден өзүм да Сулейман болуп кете жаздап”

Сериалдын артынан кызыктып, кууп деле көрбөйм. Бирок үн коштогон абдан жагат. Айрым учурларда тасмада роль жаратканга караганда үн коштогон кыйыныраак болот. Анткени ал каарманды жүрөгүң менен сезип, элге анын образын толук жеткиришиң абзел. Мындай улуу инсандын ролун коштоп жатканыма кубанып, анын образын жеткиргенге аракет кылам. Ар кандай учурлар болот, кээде маанайың көтөрүңкү, кээде суз. Бирок, эң кызык жери Сулейман экөөбүздүн маанайыбыз дайыма дал келип калат. Мен бир нерсеге жиним келип, маанайым чөгүп турганда, Сулеймандын да маанайы жок болуп, пашаларды урушуп жаткан болот (күлүп). Киного сүңгүп кирип, аз жерден өзүм да Сулейман болуп кете жаздаган учурларым жок эмес. Сулеймандын апасы өлүп, ага өмүр бою кызмат кылган Дайеге ыраазычылыгын билдирип, апасынын шакегин берип жаткан эпизодундагы диалог жүрөгүмө катуу таасир этип, көзүмдөн жаш агыздырган. Себеби ошондо ал Дайе менен өкүмдар катары эмес жөнөкөй адам катары кайрылып ыраазычылыгын билдирген эле.

“Болбой эле кыргызчасын көрүшөт”

“Даңазалуу доор” кыргызчага оригиналынан алынып которулган. Бир атанын балдары болгондугубуздан орток жана окшош жактарыбыз көп экен. Андыктан, тасма дээрлик так

каторулду деп ойлойм. Орусча котормосунда бир топ каталарды байкадык. Менимче, үндөр да туура эмес тандалган. Ал эми кыргызча котормосу боюнча элден көбүнчө жакшы пикирлерди угабыз. Бизди көрүп калышкан жеринен ыраазычылыктарын билдиришип, мактап калышат. Тааныштарым күн сайын телевизордон күтүп көргөнгө чыдабай дисктен алып көрүп коюшса да, болбой эле кыргызчаланган вариантын калтырбай көрүшөт экен.

Мен өзгөчө кичинекей балдарга баа берем. Сулеймандын балдарынын үнүн коштогон балдар 8-9-10 жаштагы куракта. Ыйла деген жеринен ыйлашып, күл деген жеринен күлүшөт. Менин 1-класста окуган балам да Султандын кичүү баласы Джахангердин үнүн коштоп жатат. Карап турсам баламдын мен бибеген таланттары көп экен.

“Азыр көбү мени өкүмдар деп калышты”

Султан Сулеймандын ролун коштогондон бери далай кызыктарды көрүп келе жатам. Эл арасына чыгып калганда үнүмөн дароо таанышып: “Кое турчу ай, сен баягы Сулейман эмессиңби”, - дешип, “Эми эмне болот аягы?”, - деп сурай беришет. “Мен дагы силер менен чогуу келе жатам, аягы эмне болорун билбейм, иши кылып баарын кырып эле жатам”, - деп тамашалап калам. Тойлорго барганда да таанып калышып, “Биздин тойду өкүмдар алып барып жаткан турбайбы деп, кандай “өкүм” айтсам дароо аткарышат. Кээде досторума: “300 серияда султан Сулейман болгуча, 3 күн чыныгы жашоодо султан болсом гана”, - дейм.

“Үч башка түйшүк, үч башка ырахат”

Театр бул - жандуу организм. Көрүүчүлөр менен тыгыз байланышта болосуң. Алардын эмне сезип, ойлоп жаткандарын көзүнөн эле билип турасың. Эгер бир жолкусунда ийинине жеткире ойной албай калсаң, кийинкиде андан да жакшыраак ойноого мүмкүнчүлүгүң бар. Ал эми киного тартылуу такыр башка. Анын аудиториясы да кең болгондуктан бат эле атактуулукка жетишиң мүмкүн. Бирок кинодо кетирген катаңды кийин оңдой албайсың, ошол бойдон калат. Үн коштоонуку болсо бул экөөнөн такыр башкачараак. Ролду ойноп, образды жеткирүү оңой, ал эми үнүн менен ролду элге жеткирүү, албетте кыйыныраак. Кейипкерди режиссер оригиналында кандай берсе, сен да аны ашса ашык, бирок кем болбогондой жеткиришиң керек. Үчөөнүн үч башка түйшүгү, үч башка ырахаты болот.

Коомдук биринчи каналдын котормо студиясы өз ишин 2003-жылдан тартып баштаган. Андан бери 2000ден ашуун мультфильм, 1000ге жакын көркөм тасма, социалдык берүүлөр, ар кандай көрсөтүүлөр которулган.

Даңазалуу доор XVI кылымдагы Осмон империясынын гүлдөп турган мезгилин чагылдырган тасма. Түркияда жана Жакынкы Чыгышта белгилүү сериалды буга чейин 43 өлкөдө 200 миллиондон ашуун адам көрсө, эми алардын катарына кыргызстандыктар да кошулуп, күйөрмандардын катарын толуктады.

Joldoşbek Janjigit uulu: “Neredeyse Sültan Süleyman gibi oluyordum”

Kırgızistan'ın KTRK kanalında gösterilmekte olan Türk yapımı “Muhteşem Yüzyıl” dizisi sizin de ailenizin ilgisini çekmiştir. Dizinin başkahraman Sultan Süleyman karakterini başarıyla seslendiren “Uçur” devlet tiyatrosu oyuncusu Joldoşbek Janjigit uulu bizlere seslendirme anındaki yaşadığı ilginç olayları anlattı.

Dışarıdan bakıldığında çevirmenlik ve seslendirme çok kolay görünüyor. Ancak, bu işin arka planında çok büyük uğraş ve emek var. Örneğin Muhteşem Yüzyıl dizisinin bir bölümü için 70-80 kişilik bir ekip bir hafta boyunca çalışıyor. Seslendirme ekibimizin %95'i Kırgızistan'ın profesyonel tiyatrolarında çalışanlardan oluşuyor.” Dedi Joldoşbek Janjigit uulu

Sultan Süleyman hakkında

Aslında tarihi şahsiyetler insanı birçok durumda terbiye eder. Ben Sultan Süleyman'ın bilge, sade, ileri görüşlü, başşlayıcı özelliklerini beğeniyorum. Bununla birlikte tüm halkın huzuru için ve disiplini korumak için kati kurallarının olup ve bunları doğru kullandığını düşünüyorum. Aynı zamanda Süleyman karakterini oynayan oyuncunun da doğru seçildiğini düşünüyorum. Çünkü onda yakışıklılık, karizmatik “Don-Juan”(hayranlık, uyandırıcı), esrarengiz ciddi bir kişilik yapısı var.

Neredeyse Sultan Süleyman gibi oluyordum

Aslında diziyi takip etmiyorum ve ilgilenmiyorum. Sadece seslendirme işini çok seviyorum. Bazı zamanlar oluyor ki seslendirme yapmak filmde rol almaktan daha zor geliyor. Çünkü seslendirme yaparken kahramanı bütünüyle kalbimde hissedip seyirciye o şekilde yansıtmam gerekiyor. Böyle büyük bir insanın sesini canlandırdığım için gurur duyuyorum ve en iyisini yapmaya gayret ediyorum. Öyle zamanlar oluyor ki bazen moralim iyi, bazen de kötü olabiliyor. Ama en ilginç durum; Süleyman'ın morali bozukken benim de moralim bozuk ve Süleyman'ın morali iyiyken benim de moralim iyi oluyor. Bu tamamen tesadüfi bir şekilde gerçekleşiyor. Bazen de öyle oluyor ki Süleyman'ın paşalarına kızdığı sahneleri seslendirirken ben de içimi boşaltmış oluyorum. Seslendirme yaparken öyle kaptırıyorum ki kendimi dizinin içerisinde Sultan Süleyman olarak buluyorum. Hatta buna bir örnek verebilirim. Sultan Süleyman'ın annesinin bakıcısı Daye Hatun'a annesinin yüzüğünü verdiği sahneyi seslendirirken ağladığımı hiç unutmuyorum. Çünkü Sultan Süleyman o hediyeyi verirken hünkâr olarak değil insan olarak verdiği için ağladım.

Kırgızca Çevirilerinde Halktan Oldukça Olumlu Tepkiler Almaktayız

“Muhteşem Yüzyıl” Kırgızcaya orijinalinden çevrilmiştir. Aynı atanın torunları olduğumuz için oldukça çok ortak noktalarımız var. Ben dizinin doğru olarak çevrildiği kanısındayım. Fakat Rus

çevirilerinde bir sürü hata buluyorum. Bunun nedeni olarak seslendirme ekibinin de yanlış seçildiğini düşünüyorum. Kırgızca çevirilerinde ise insanlardan oldukça olumlu tepkiler aldım. Bizi gördükleri zaman başarılı olduğumuzu söylüyorlar. Tanıdıklarım her ne kadar dizinin yayımlanmasını beklemeden, dizinin Rusca cd'sini alıp izleseler de Kırgızcasını da mutlaka izliyorlar.

Ben seslendirme ekibinde daha çok çocuklara değer veriyorum. Süleyman'ın çocuklarını seslendiren çocuklar ortalama 8-9-10 yaşlarındalar. Ağla dediğimizde ağlayabiliyor, gül dediğimizde ise gülebiliyorlar ve bunu kolaylıkla yapabiliyorlar. Benim 1.sınıfa giden oğlum Sultan Süleyman'ın en küçük oğlu Cihangir'i seslendiriyor. Orada oğlumun bilmediğim yeteneklerini keşfettim.

Artık bana hünkâr diye sesleniyorlar

Sultan Süleyman'ı seslendirmeye başladığımdan beri bir sürü ilginç olaylar yaşamaya başladım. İnsanların arasına çıktığımda beni sesimden tanıyıp “Sen Süleyman değil misin” diye soruyorlar ve dizinin sonunda neler olacağını soruyorlar. “Ben de sizlerle birlikte gidiyorum, sonunda ne olacağını bilmiyorum” diye cevap veriyorum. Aynı zamanda düğünlerde de sunuculuk yapıyorum. Orada beni duyanlar sesimden tanıyabiliyorlar ve beni hünkâr olarak algıladıkları için ne söylersem hemen eksiksiz olarak yerine getiriyorlar. Bazen arkadaşlarıma “Keşke 300 dizide Sultan Süleyman olmaksansa gerçek hayatta 3 gün sultan olabilseydim” dediğim oluyor.

Üç ayrı zevk ve üç ayrı zorluk

Tiyatro canlı organizma gibidir. Seyirciyle yakın bir ilişki kurma sanatıdır. Onların ne hissettiklerini gözlerinden anlayabiliyorsun. Eğer bir defa hata yaparsanız bir sonrakinde hatayı düzeltme şansınız var. Filmde rol yapmak ise daha farklıdır. Filmin izleyici kitlesi geniş olduğu için hemen popüler olma şansınız çok yüksek. Ama gösterime giren filmdeki hatayı düzeltme şansınız yok. Seslendirme ise ikisinden de farklı. Rolü oynarken duyguyu verebilmek kolaydır, fakat oynamadan seslendirme yaparak o duyguyu verebilmek oldukça zor. Filmde yönetmenin oyuncudan istediğini seslendirme ekibi olarak fazlasını verebilirsin ama eksik olarak veremezsin. Dolayısıyla bu üç farklı işin üç farklı zevki ve üç farklı zorluğu var.

KTRK Çeviri işini 2003'te kurduğu çevirme stüdyosunda başladı. Bu tarihten itibaren 2000'in üzerinde çizgi film, 1000'den fazla sanat filmleri ve sosyal programların çeviri işini yaptı.

Muhteşem Yüzyıl 16yy Osmanlı İmparatorluğu'nun en güçlü dönemini anlatmaktadır. Türkiye'de ve ayrıca yakın doğuda büyük bir izleyici kitlesi bulan film bugüne kadar 43 ülkede yaklaşık iki yüz milyon insan izlerken bunların arasına Kırgızistan'da eklenerek hayran kitlesi oldukça arttırmıştır.

Айдай Амангелди кызы
Ayday Amangeldi kızı

Студенттерин пайдалуу жана арзан тамак-аш менен камсыздаган КТМУ

Дарыгерлер ден соолукта жашоонун сыры туура, убагында толук кандуу тамактанууда дешет. Эгерде адам керектүү азыктарды жетишерлик деңгээлде кабыл албаса, өлгөн клеткалардын ордун толуктоого организмдин алы келбей калат да, бат чарчап-чаалыгып, алсыздана баштайт. Анан албетте, убакыт өткөн сайын иммунитетибиз да төмөндөп, саламаттыгыбыз начарлайт. Мындай илдетке кабылбоо үчүн ар дайым толук кандуу, витаминдерге бай тамак-аш менен азыктаныш керек. Бирок көпчүлүк студенттер үчүн керектүү азыктарга бай тамак-ашка жетүү өтө кыйынга турат эмеспи. Дегенибиз, ата-энеси жиберген акча тамак-ашка эле кетпестен, кийим-кече алууга да коротулуп, дегеле студент үчүн дайыма толук кандуу тамактануу мүмкүн эместей. Ушундан улам Кыргыз-Түрк “Манас” университетинин ашканасына баш багып, студенттерибиз керектүү азыктар менен камсыз болуп жатышабы деген суроого жооп тапкыбыз келди.

ÖMER KÜFREVI

Кыргыз-Түрк “Манас” университетинде студенттер үчүн түшкү жана кечки тамак даярдаган ашкананын имараты өзүнчө эле бир чоң ресторандын имаратындай элес калтырат. Андыктан биринчи жолу бул ашканага кирген адам тамак-аштын баасы кандай болду экен деп кызыгышы мүмкүн. А чындыгында бул окуу жайдын ашканасында даярдалган тамактын баасы Кыргызстандын шартына ылайык абдан арзан. Университеттин Социалдык курулуш, кафетерия иштетүү борборунун (СККБ) мүдүрү Муратбек Жолдошовдун айтымында, университеттин Чыңгыз Айтматов атындагы кампусунда жайгашкан бул ашкана 302 кишиге ылайыкташтырылган, жыл-

дан-жыла студенттердин санынын өскөнүнөн улам дагы 200 кишилик орун кошулуп, чоңойтулмакчы. Мындай ири өзгөрүүлөр болгону менен, айта кетүүчү нерсе, тамак баасы студенттер төлөй ала турган нарктан жогорулабайт экен. Дегеле ашкананын негизги максаты тамак-аштан пайда табуу эмес. Айта кетсек, студенттер үчүн бекитилген тамак баасы чындыгында ага корогон азык-түлүктүн баасын да жаппайт. Андыктан чыгымдар кантиптен түшкөн акча менен бир аз толукталып турат. Мындан тышкары, материалдык жактан муктаждыгы бар болгон 275 студентке жардам фонду тарабынан акысыз тамак берүү да колго алынганын белгилеп кетсек болот.

Ашкананын иштөө тартиби

КТМУнун ашканасынын иштөө убактысы эртең мененки 8.00дөн кечки жумуш убактысы бүткөнгө чейин уланса, самса, симит, бөрөк ж.б ун азыктарды бышыра турган бөлүмү студенттерди эртең менен жаңы бышырылган азыктар менен камсыз кылуу үчүн таңкы саат 4.00дөн баштап иштейт.

Азык-түлүк кайдан жана кантип алынып келет?

СККБ ишинде экологиялык жактан таза жана ден-соолукка пайдалуу тамак-аш менен студенттерди жана кызматкерлерди камсыз кылууга чоң маани берилет. Бул үчүн алып келинген тамак-аш азыктарынын курамы керектүү азыктарды (калорий, белок, май) камтый турганына көңүл бурулат. Бардык шартка жооп берген тамактын баасы студенттердин жана кызматкерлердин чөнтөгүнө ылайыкташтырылып коюлат. СККБнын Башкаруу Кеңешинин төрагасы профессор, доктор Зафер Гөнүлалан ашкана даярдаган тамактардын ден-соолукка пайдалуу, экологиялык жактан таза азыктардан жасалганын баса белгилеп: “Айранды ашканадан өзүбүз жасайбыз. Калган азык-түлүктөрдү белгиленген шарттарга ылайык алып келебиз. Мурун алып келип, сакталып турган тамак-аш азыктарын текшерүүдөн өткөрүп туруп, анан гана колдонобуз. Өзгөчө этке жана эттен жасалган тамактарга көңүл бурулат. Эт менен камсыз кылган фирмалар талаптарыбызды толугу менен аткарбаса, алар менен иштешпейбиз”, -деп кошумчалады.

Кыргызстандагы окуу жайлардын арасынагы эң чоң ашкана

КТМУнун ашканасын чындыгында Кыргызстандагы эң чоң ашкана деп айтууга негиз бар. Анда бир жасаганда 1600 кишиге тамак

даярдалат. Ашкананын атайын ылайыкталган бир нече бөлүмдөрү бар. Алар: негизги тамак бышыруучу жер, муздаткыч бөлмөсү, азык-түлүк сактоочу кампа, тамак-аш калдыктары бөлмөсү, кир жуучу бөлмө, идиш-аяк жууй турган жайы, жашылчалар сакталуучу кампа жана кийимдерин алмаштыруучу бөлмө. Мындай бөлүмдөрдүн баары, керек болсо беш жылдыздуу отелдерде да боло бербейт. Дагы бир белгилей турган нерсе, бул ашканада колдонулган машинкалардын (эт туурагыч ж.б) айрымдарын Кыргызстандын бир да ашканасынан учурата албашыңыз да мүмкүн. Алар атайын Түркиядан алынып келинген. Алсак, электр машиненин түрлөрү, таштанды кутулары. Өзгөчө таштанды чогултуучу бөлмөдө эч кандай жагымсыз жыт жок, алардын үстү жабылып тургандыктан, кирген кишини ирээңжитпейт.

Өз студенттерин жана кызматкерлерин пайдалуу жана арзан тамак-аш менен камсыз кылып, ак иштеп, адал эмгектенген КТМУнун ашканасынын жамаатына иштеген иштери илгерилеп алдыга жүрө берсин демекчибиз!

Асел Моконова

КТМУ'НÜN EZBER BOZAN MUTFAĞI

Beslenme uzmanlarına göre, sağlıklı yaşamın sırrı yeterli ve dengeli beslenmektir. Kısaca dengeli beslenme, 5 ana gıda grubunun gün içerisinde orantılı bir şekilde alınmasıdır. Yeterli beslenmek ise bu gıdaların ihtiyacı karşılayacak miktarda olmasıdır. Bu sebeple uzmanlar, bireylerin beslenme konusunda daha dikkatli olmalarını önermektedirler. Çünkü ortalama bir insan dakikada 10 milyon hücre kaybetmekte ve kaybettiği miktarda da hücrelerini yenilemektedir. Yaklaşık 100 günde beyin ve sinir hücreleri hariç bütün vücut yenilenmektedir. Yetersiz beslenme durumunda vücut kendini yenileyemez. Bu sebeple cilt canlılığını kaybetmeye başlar. Kişilerde yorgunluk, çabuk yorulma ve baş ağrısı gibi durumlar ortaya çıkar. İlerleyen aşamada hafıza sistemi zayıflar, ve ayrıca vücut hastalıklarına açık hale gelir. Bunun gibi zorluklarla baş etmek ve sağlıklı kalabilmek için öğünler aksatılmadan besin içeriği zengin gıdalarla beslenme ihtiyacı giderilmelidir. Bu zorunluluğa karşı öğrencilerin maddi açıdan ailelerine bağımlı olmaları bütçelerini sınırlamaktadır. Bu sınırlı bütçeye rağmen öğrencilerin yaşları ve gençliklerinden dolayı farklı istekleri (alış-veriş, eğlence vb.) hayatlarında öncelikli tutmaları, beslenme ihtiyaçlarını tek başlarına yeterli ve dengeli bir şekilde karşılamalarını zorlaştırmaktadır. Bunun için üniversiteler bünyelerinde öğrenciler için ucuz ve sağlıklı yemek hizmeti sunmalıdırlar. Manas üniversitesi bu görev ve sorumluluklarını tam olarak yerine getiriyor mu? Sorusuna cevap aramak amacıyla üniversitenin yemekhanesini ziyaret ettik.

ÖMER KÜFREVI

Кыргызстан-Түркия Манас Университети sorumluluklarının farkında olarak 2 öğünü (öğle ve akşam) Kırgızistan şartlarına göre çok ucuz sayılabilecek bir ücret karşılığında tabldot yemek usulüyle vermektir. Üniversitemizin bu çerçevede yaptıği çalışmalar hakkında Sosyal Tesisler ve Kantin Kafeteryalar İşletmesi Müdürlüğü ile yaptığimiz görüşmede Müdür Muratbek COLDOŞOV bu konuda КТМУ'nün yaptıği çalışmalar ve yemekhane hakkında bilgi verdi. COLDOŞOV; “Yemeklerde kullanılan ürünlerin Kırgızistan piyasasındaki en kaliteli ürünlerdir, bunun yanında üniversitenin Cengiz Aytmatov

Kampüsün'deki yemekhanenin fiziki kapasitesi 302 kişilik. Her yıl öğrenci sayısının artması ve daha iyi hizmet verilebilmesi için yakın zamanda yemekhaneye yaklaşık 200 kişilik ilave yapılarak kapasiteyi arttıracamız” dedi ve açıklamasına şöyle devam etti; “Yemek fiyatlarının öğrencilerin karşılamakta zorlanmayacağı seviyede tutularak öğrencilerin daha ucuz yemek yemeleri için imkânları en iyi şekilde kullanıyoruz, bunun yanında üniversite genelinde 275 öğrencinin maddi durumu yetersiz olduğu için bu öğrencilerin yemek masraflarını yardım fonundan karşılayarak öğrencilere destek olunmaktadır.” dedi.

Yemekhanenin çalışma sistemi

КТМУ Yemekhane mesai saati sabah 8'de başlayıp akşam saat 9'a kadar bütün gün devam ediyor. Fırın bölümü ise, üniversite genelinde 6 kantinde samsa, simit, bөрөк vb yiyecekleri öğrencilerin taze tüketebilmeleri için sabah 4'te çalışmaya başlıyor. Yemekhanede yemek yapımının yanı sıra öğrencilere 12.00-13.30 ve 18:00-19:30 arasında yemek hizmeti verilmektedir.

Yemek malzemeleri nereden-nasıl temin ediliyor?

Sosyal Tesisler ve Kantin Kafeteryalar İşletmesi Yönetim Kurulu Başkanı Prof.Dr. Zafer GÖNÜLALAN bu konuda yaptıği açıklamada; “STKKI olarak sağlıklı beslenme konusunda hassas olduklarını, hazırlanan yemeklerin besin değerlerinin (kalori, protein, yağ oranı) öğrenci, akademisyen ve çalışanların ihtiyacını karşılayacak düzeyde, en kaliteli ürünlerle hazırlandığını ve bu doğrultuda aylık yemek menüsünün hazırlandığını belirtti. Gönülalan açıklamasına şöyle devam etti “Yemekhanemiz yoğurdu kendisi imal ediyor. Onun dışında yemek yapımı için kullanılacak ürünlerin standartlarını kendi şartnamemizle belirliyor, ihale usulüyle temin ediyoruz ve alacağımız ürünleri üretiminden depomuzla girene kadar her aşamasında denetliyor, depolarımıza girmeden önce kendi laboratuvarlarımızda inceliyor, incelemelerde ve denetlemelerde sorun olmadığı takdirde ürünleri alıyoruz. Sorun olması durumunda ise, bu ürünler geri iade ediliyor. Özellikle et ve et ürünlerinde denetleme daha sıkı tutularak ihaleyi kazanan şirketlerin besi çiftliklerini, mallarını, mezbahalarını bizzat denetliyoruz. Ayrıca et ürünlerinin

hazırlanmasının her aşamasında bir yetkili bulunduruyoruz, ürünlerde herhangi aykırı işlem yapıldığı takdirde bu ürünleri almıyoruz.” dedi.

Ezber Bozan Mutfak ...

КТМУ'nün mutfağı bilinen mutfaklardan çok farklı bölümleriyle, kullandığı makinelerle ve üretim kapasitesiyle ezber bozuyor.

Her öğün 1600 kişilik yemek üretim kapasitesiyle Kırgızistan'daki en büyük mutfaklar arasında olan КТМУ mutfağını oluşturan bölümler şöyle: Ana mutfak, fırın, soğuk hava deposu, kuru erzak deposu, çöp odası, çamaşırhane, bulaşıkхane ve soyunma odaları. İlk bakışta normal mutfak gibi gözüksede birçok 5 yıldızlı otelde, hatta Kırgızistan'daki hiçbir mutfakta olmayan bölümlere sahip. Ezber bozan bir diğer özelliği ise sahip olduğu makineler. Kırgızistan'da hiçbir yerde bulunmayan, Türkiye'den özel olarak getirtilen makinelerden bazıları; ekmek fırını, devrilen tava, çöp dolabıdır. Özellikle Çöp Odasına sahip olması diğer mutfaklara göre özgün bir seviyede olduğunu gösteriyor. Çöp odası yemekhane atıklarının koyulduğu yer ama kesinlikle çöplük değil, çünkü çöp odasında kokan ve koku yapabilecek atıkların özel olarak koyulduğu özel çöp dolapları var bu dolaplar sayesinde atıkların kokusu yemekhaneyi ve mutfağı rahatsız etmiyor.

Kırgızistan'ın sosyal ve ekonomik şartlarına bakıldığında verilen temiz, besleyici ve ucuz yemek hizmeti КТМУ'nün görevinde oldukça başarılı olduğunun bir göstergesidir.

Огузхан Аккайа
Oğuzhan AKKAYA

Балаңыз кандай оюнчук ойнойт?

Азыркы дүкөндөрдө оюнчуктардын түрү өтө көп. Алардын көптүгүнөн тандай албай, башың да адашат. Бирок, кайсы оюнчук балаңыз үчүн кандай таасир калтырып, кандай тарбиялык маанигеэ, кеп мына ушунда. Анда эмесе, балдар ойногон оюнчуктар дүйнөсүнүн сырларын бирге талдап көрсөк, окурман.

Кандай оюнчуктарга суроо-талап көп?

Шаардын соода борборлорундагы кыздарга арналган оюнчук бөлүмдөрүндө заманбап куурчактардын "согушун" көрсөк болот. Сатуучулардын айтымында, азыркы кыздар Барбинин Голливуд кечелериндеги, ишкер айым, музыка фанаттары, ырчы, модель ж.б. түрлөрүн тандашат. Ошондой эле кичинекей кыздарга баарынан да Глюкоза менен Барбинин аралашмасы: оозу боёлгон, ичке жыныс шымдары, ачык өңгө боёлгон чачтары, бийик такалуу бут кийими бар куурчактардын образы жагат. Мындай образдагы куурчактар үчүн өзүнчө күйөө, балдарын, үй, машина, яхта, мотоцикл, гардероб толо кийим жана ар кандай аксессуарларын кошуп сатып алууга болот.

Психологдор кымча бел "барбилер" кичинекей кыздарды эне болуу сезимин ойготуунун ордуна, фигураны бузбай сактап, өзүндүн келбетине биринчи кезекте караш керек деген эгоисттик сезимдерди калыптандырат деп эскертишет. Мындан тышкары, даяр үй, кийим-кече, идиш-аяктар кыздардын фантазиясын, чыгармачылыгын өстүрбөй, даяр оокатка көндүргөн психологияны тарбиялайт да экен.

Ал эми эркек балдардын арасында "Человек паук" жана "Бэтмен" сыяктуу кино жана мультфильм каармандары өзгөчө орунда турат. Мындай оюнчуктар балдарды баатыр болгонго бир жагынан үндөсө, экинчи тараптан мушташка кызыктырып, башка маданиятты да таңуулай турганын айта кетүү керек. Ошондой эле электрондошкон өзү жүргөн машинелер да балдардын кызыгуусун арттырып келет. Алар албетте, баланын көркөм фантазиясын чектеп, кызыгуусун дароо эле таратат.

Мындан тышкары базарларда катар-катар тизилген өтмөктөрдө сатылган оюнчуктардын көбү бизге Кытайдан келген. Сатуучулардын айтымына караганда, аларга резина оюнчуктарды алып келүүгө тыюу салынган жана алып келинген оюнчуктарга сапаттык сертификат талап кылынат.

Сатуучулар конструктор, темир жол сыяктуу баланын фантазиясын өстүргөн оюнчуктар азыркы балдарга жага бербей калганын өкүнүү

менен айтышат. Айла жок алар суроо-талапка жараша заманбап оюнчуктарды алып келип жатышканын да жашырышпайт. Оюнчук өндүрүүчүлөр эң ириде, сиздин балаңыздын психологиялык калыптанышына оң таасир бере турган факторго эмес, а өтүмдүүлүгү жогору боло турган оюнчуктарды өндүрүүгө кызыктар экенин да унутта калтырбаш керек.

Заманбап оюнчуктар баланын психологиясына кандай таасир берет?

Ойноо процесси балдар үчүн индивиддин түптөлүшүнө көмөк болот. Алар жөн гана баланын жүрүм-туруму менен мүнөзүнүн калыптанышына таасир тийгизбестен, башка адамдар менен да сүйлөшүүсүнө жардам болушу керек. Каармандардын бардык жаман сапаттарын бала өзүнө сиңирип алат, ошондуктан балага « мүнөзү жаман » оюнчукту сатып бербей эле койгон оң. Ал эми компьютер, мобилдик телефон жана башка гаджеттер менен ашкере колдонуу баланы түнт кылып, коомдогу жашоосунун түптөлүшүнө тоскоол болот.

"Азыр дүкөндөрдү кыдырсаңыз, анда тамеки чеккен, бөтөлкө көтөргөн жумшак оюнчуктарды чекеден жолуктурасыз. Аларды балаңыз жактырып туруп алса, кантип алып бербей коюу керек, бул да маселе. Андыктан терс мүнөздөгү оюнчук алып берерден мурда ата-эне биринчи мультфильмдерди балага көргөзүп, андагы терс каармандар тууралуу пикир жаратууга умтулушу шарт. Дегеле баланын жаман-жакшы түшүнүгүнүн калыптанышында оюнчуктардын да, мультфильмдердин да ролу чоң эмеспи. Ошентсе да, «Жаман адаты» бар оюнчуктардан оолак эле болгон жакшы", - деп эсептейт Бишкектеги бала бакча тарбиячысы Салтанат Николаева.

Корутундулап айтарыбыз, жашоодо көңүл бурбаган майда-барат нерселердин алдын албаса, келечекте кесепети чоң болору бештен белгилүү. Демек, балаңыз ойногон оюнчук да эртеңки күндөгү анын эр жетилишине зор таасирин тийгизерин эсиңизден чыгарбасаңыз экен, окурман.

Çocuğunuz hangi oyuncaklarla oynuyor?

Сезим Токтобек кызы
Sezim Toktobek kızı

Günümüzde mağazalarda her çeşit oyuncakları bulabiliriz. Oyuncakların çok çeşitli olması nedeniyle mağazaya girdiğimizde kafamız karışabilir. Ama hangi oyuncuğın çocuklara nasıl eğitim vereceğini ve etkileyeceğini düşünmeliyiz.

Hangi oyuncaklara talep büyük?

Büyük oyuncak mağazalarında kız çocukları için kukla savaşlarını görebiliriz. Oyuncak satış elemanlarının ifadelerine göre günümüz kız çocuklar barbie'nin Hollywood partisindeki, iş kadını, şarkıcı, model vb. türlerini tercih ediyorlar. Bunların içinden Glyukoza ve barbiden oluşan, makyaj, cins, açık renklerle boyalı saç, yüksek topuklu ayakkabısı olan kuklayı seviyorlar. Bunun yanında oyuncak bebeğe artı olarak eş, çocuk, ev ve bir dolap dolusu giysi alınabilir.

Psikologlar: ince bel 'barbiler' küçük kızlara anne olma hissini vermenin yerine, vücut yapısını bozmadan, ilk olarak kendi dış görünüşüne bakılması gerektiğini belirten bencillik hislerini kalıp haline benimsettiğini ifade etmektedirler. Ayrıca psikologlar: 'hazır ev, kıyafetler, kapkaçak, kızların beğenilerini, sanat eserlerini geliştirmekle birlikte, hazır, kolay hayata alıştırmaya psikolojisini oluşturmaktadır' şeklinde ifade etmektedirler.

Erkek çocuklar için mağazalarda her türlü elektronik uçak, gemi, araba, silahları bulabilmekteyiz. Örümcek adam Betman gibi çizgi film kahramanlarının oyuncakları erkek çocuklar arasında çok popüler. Fakat tren yolu, Logo gibi zekâ geliştirici oyuncaklar tercih edilmiyor. Bu tür oyuncaklar çocuklarda bir yandan, kahramanlık hissi uyandırır da diğer yandan şiddete teşvik ettiğini söyleyebiliriz. Bununla beraber elektronik araçlar da çocukların ilgisini çekmektedir. Oyuncaklar doğal olarak çocukların sanat dünyasını da sınırlamaktadır.

Pazarlarda istediğimiz fiyat ve kalitede oyuncaklar bulabilmekteyiz. Ancak bu oyuncakların hepsi Çin'den geliyor. Kauçuk oyuncakların ithal edilmesi yasaklandı. Bunun yanında getirilen oyuncakların kalite belgesinin olması gerekiyor.

Oyuncak satıcısı Asan "Müdürlük

tarafından bize kalite kontrol uygulanıyor. Tüm oyuncakları kendim getirdiğim için güvenilir oyuncakları almaya çalışıyorum. Modern oyuncaklar üzerine konuşacak olursak onlar çok çabuk satılıyor. Çocuklar genellikle barbi, robot, teknolojik oyuncakları tercih ediyorlar. Bu tür oyuncaklara talebin fazla olmasından dolayı biz de bu oyuncakları satıyoruz" - dedi.

Oyuncaklar çocukların psikolojilerini nasıl etkiliyor?

Oyuncaklar çocukların kişilik oluşumunda önemli bir yere sahiptir. Onlar çocuğun sadece davranışlarını ve karakterini etkilemekle kalmayıp zamanda çocukların insanlarla iletişim kurmalarına da etki eder. Bebekler her şeyi hızlı bir şekilde öğrenebildikleri için onları kötü davranışlara yöneltebilecek oyuncakları almamalıyız. Bilgisayar, cep telefonu gibi araçları çok kullanan çocuklar çekingen olup topluma ayak uydurmakta zorluk çekmektedirler.

Anaokulun eğitimci Saltanat Nikolayeva elinde şişe tutan maymunu göstererek, "Mağazalarda ağzında sigara ve alkol içen oyuncak gördüğümüzde tiksiniyoruz. Böyle bir oyuncak 'Nu pogodi' (Rus çizgi film) çizgi filmdeki kurdun karakterini gösterse de çocuklar oyuncak alırken neyin iyi, neyin kötü olduğunu ayırt edemezler. Ancak anne ve babalar bu tarz oyuncakları almadan önce çocuklarına bu çizgi filmleri izletmemeli ve kötü karaktere sahip oyuncakları tercih etmemeliler", dedi.

Hayatımızda ufak tefek ayrıntıları önemsiz görürsek iyi bireyleri yetiştiremeyiz. Bu ayrıntılara çocukların oynadığı oyuncaklar da dâhildir. Çünkü çocuklar oynadıkları oyuncakları benimsemeye başlar ve o karakter ile bütünleşir. Çocuğunuzun sigara içen, alkol kullanan biri olduğunu düşünün...

Үнүмдү кантип сактайм? Sesimi nasıl koruyabilirim?

Касиет Кубанычбекова
Kasiet Kubanichekova

Адамдын ийгиликтүү болуусунда бир катар факторлор бар. Ал интеллектуалдык билим деңгээли, тышкы көрүнүшү, өзүн алып жүрүү манерасы жана үнү. Адамдын үнү эле ар түрдүү, кээ бири коңур үндүн ээси болсо, кээ бири ичке үндүн ээси.

Психологдордун эсеби боюнча, адамдын таасирдүүлүгү 55% мимика, жест, ал эми 38% анын үнүнөн, калган 7%ы айткан сөзүнөн көз каранды. Өмүр бою башкалар менен баарлашуунун башкы куралы болгон үндүн маңызын билип, кемтигин түзөп, кудуретин күчтөнтүп колдоно билүү ийгиликтин бирден бир сыры.

Үнүмдү өзгөртсөм, жашоом өзгөрчүдөй сезилет

Айдана (интервью берүүчүнүн өтүнүчү менен аты өзгөртүлүп берилди) 19 жашта. Бишкектеги жогорку окуу жайларынын биринде студент. "Бала кезимде үн боюнча маселем деле жок болчу. Менин үнүм эң кооз үн катары сезилчү. Бирок, кесибиме багыт алгандан бери үнүм өзүмө жакпай калды. Кичинекей кезимден эле эл менен иштешкенди жактыргандыктан пиар адистигин тандап алгам. Тилекке каршы, презентация учурунда же ар түрдүү иш-ча-

рларда үнүмдүн чыйылдап, ичке чыгышы тоскоол болуп келет. Мени тыңшап жаткан адамдар мен жөнүндө, менин үнүм жөнүндө кобурашып жаткандай сезиле берет. Акыры уялуу сезими пайда болуп, айтайын деген маанилүү сөздөрүм калып калат.", - дейт Айдана.

Үн аркылуу мүнөзүн билсе болот

Үн адамдын өзүнө болгон ишениминин жогору же төмөн экендигин билдирет. Ошондой эле адамдын үнү аркылуу анын мүнөзүн да божомолдоп билүүгө болот.

Үндүн тембри, сүйлөө манерасы жана интонация айтылган сөздүн өзүндөй эле маанилүү. Алар аркылуу анын сезимдерин жана мүнөзүн, керек болсо, эмне жөнүндө ойлоп, айта албай жатканын же айтчу оюн жашырып жатканын билсек болот.

"Кээде адамдарга ал эмне жөнүндө эмес кандай сүйлөп жатканы дагы маанилүү. Тактап айтканда ал кандай мимика, жесттерди колдонуп кандай тон менен сүйлөсө, ошого жараша таасири болот. Угуучулар бул нерселерге атайын көңүл бөлүп укса сак деле көңүлүбүз өзү ошого тартылат. Үндүн сыйкырдуу таасири мына ушунда. Адам кайсы жерде болбосун үнүн кооздоп сүйлөөдөн алыс болгону дурус. Анткени ал эртеңки күнү туура эмес имидж түзүп

алышы ыктымал.", - дейт психолог Назира Кубанычбек кызы.

Үндүн өзгөрүшүнө алып келген факторлор

1. Эмоциялар (оң, терс). Адамдын үнүнүн өзгөрүшүнө алып келген факторлордун бири. Көбүнесе терс эмоцияда (кыйкыруу, бакыруу) жүргөн адамдардын үнү ачуу же чыйылдап чыгышы ыктымал. Ал эми шайыр жана бир калыпта токтоо жүргөн адамдардын үнү табигыйлыгын жоготпойт десек жаңылышпайбыз.

2. Туура дем алуу.

3. Бүкүрөйбөй басуу жана түз отуруу.

Ошондой эле, үндү бир калыпта алып жүрүү үчүн чемичке чагуудан, балмуздак жегенден, сагыз чайноодон, муздак суусундук ичүүдөн, суукка урунуудан алыс болуу абзел.

Үн тууралуу кызыктуу фактылар

Мурда Италияда паспортто адамдын үнүнүн тембри тууралуу маалымат да болгон. Себеби, адамдын үнүнүн тембри табигый жана өзгөрүлгүс касиет катары саналган.

Орусиянын алтын үнү болгон Николай Басков камсыз кылуучу компаниялар тарабынан өз үнүн коргогон. Эгерде Басков

үнүн жоготсо, ал компанияга 2 млн. доллар төлөп берет.

Дүйнөдө алгачкылардан болуп өз үнүн коргогон адам - легендарлуу ырчы Марлен Дитрих.

Ар бир 25 адам өз мээсинде башка адамдын үнүн угат. Көп адамдар үчүн бул кадимки эле көрүнүш. Мисалга алсак, Жанна Дарк адам үнүн угуп гана тим болбостон аны менен да сүйлөшкөн экен. Мындай көрүнүштү британиялык окумуштуулар психологиялык оорулардын симптому деп эсептешет.

Атайын лабораторияда жүргүзүлгөн тестте бир эле адам бир фразаны эки башка интонация менен окуган. Жыйынтыгында адамдарга угузганда кайгылуу интонация менен окулган үнгө картаң, шайыр интонацияга жаш адамдын үнү деген мүнөздөмө беришкен.

Эркек адамдардын жамаатында иштеген айымдар бара-бара жапыс үн менен сүйлөй башташат.

Арабызда адамдын үнү менен тышкы келбети төп келбейт деген пикирлер бар. Бирок эксперттер адамдын үнү аркылуу анын боюн, салмагын, мүнөзүн ж.б сапаттарын катасыз аныктай алышат.

Үн бармак издериндей эле уникалдуу. Адистер адам үнүнүн күчү бүт музыкалык аспаптан да күчтүү дешет.

Bilgi, dış görünüş ve ses bir insanın başarılı olmasında büyük etkidir. Her insanın sesi birbirinden farklıdır. Bazı insanlar yumuşak, bazı insanlar da sert sese sahiptir.

Yapılan araştırmalarda, insanların etkilemede %55 mimik ve jest, %38i ses ve %7si söylenen sözler etkilidir.

Sesimin güzelleşmesi hayatımı değiştirecek gibi gelir

Bişkek'teki bir üniversite öğrencisi, 19 yaşındaki Aydana (ismi değiştirilerek verildi), 'Çocukken sesimle ilgili bir problemim yoktu. Kendi sesim bana en güzel ses gibi geliyordu. Mesleğime başladığımda kendi sesimi beğenmemeye başladım. Çocukluğumdan beri çok farklı insanlarla çalışmayı istediğim için reklamcı olmayı seçtim. Beni dinleyen insanların benim hakkımda ve benim sesimle ilgili konuşuyorlarmış gibi hissediyorum. Bazen utanıyorum ve konuşmamı yarı da bırakıyorum.' dedi.

İnsanın sesinden onun kim olduğunu anlamak mümkün

Ses bir insanın kendisine olan özgüveninin az veya çok olduğunu ve karakterini gösterir. İnsan kendisini seviyor ve sesini beğeniyorsa, insanları etkilemesi çok daha kolay olmaktadır. Sesinin tınısı, konuşma tarzı ve tonu, söylediği söz kadar önemlidir. Bunların sayesinde konuşmacının duygularını, düşüncelerini ve karakterini öğrenmek mümkün olabiliyor. Çünkü ses, yumuşak, sert veya sıcak, samimi bir üslupla aktarılır.

Psikolog Nazira Kubanichek Kızı, 'Genellikle, insan için konuşmacının ne hakkında değil, nasıl konuştuğu önemlidir. Yani konuşurken kullandığı jest ve mimik, nasıl bir ses tonuyla konuştuğuna dikkat ederler. Dinleyiciler bu tür tonlamalara önem verirler. Buna sesin sihribazlığı da

diyebiliriz. İnsan nerede olursa olsun ses tonuna yapmacık bir üslup katmamalıdır. Çünkü yapmacık jest, mimikler ve tonlamalar yanlış bir imaj yaratması mümkündür. Sesin alçak veya yüksek çıkması psikolojik yönden: insanın mizacını, kendine olan güvenini, profesyonelliğini gösterir. Kendine inanan insanların sesi yüksek çıkar ve söylediği sözünün anlamına çok önem vererek konuşur. Bir şeyden endişe edenler ise alçak sesle acele ederek konuşur.' dedi.

Sesimizin değişmesine götüren faktörler

1. İnsanın sesinin değişmesine etkide bulunan en önemli faktörler. Çoğunlukla, kötü düşüncelerle yaşayan insanların ses tonu itici olur. Hayatı seyerek normal düşüncelerde olanların sesleri ise doğallığını kaybetmez.

2. Doğru nefes almak.
3. Düz yürümek ve düz oturmak.
Dondurmadan, sakızdan ve soğuk içeceklerden uzak durunuz!

Ses hakkında ilginç faktörler

Eskiden İtalya'da kimlikte insanların ses tonu da yazılırdı. İnsan sesinin tonu doğal ve değişmez diye düşünülürdü. Rusya'nın altın sesli şarkıcısı, Nikolay Baskov sigorta şirketi tarafından korunuyor. Baskov sesini kaybettiği takdirde şirket ona 2 milyon Dollar ödeyecek. Dünyada ilk kez sesini sigortalatan şarkıcı - Marlen Ditrüh. Her 25 insandan biri kendi kafasında başka insanların sesini duyacağını düşünür. Genellikle bu özel bir durum olarak sayılmaz. Sözelimi, Janna D'Ark de kendi kafasında başka bir insanın olduğunu ve onunla konuştuğunu

düşünüyormuş. Ama İngiliz doktorlar bu durumun hastalıktan kaynaklanan semptomların sebep olduğunu belirtmektedirler. Laboratuvarda yapılan testte bir insan sadece bir cümleyi iki başka tonla okumuş. Sonuçta dinleyiciler, hüzünlü ses tonunu yaşı, sevinçli ses tonunu ise genç insanın sesi olduğunu söylemişler. Erkeklerin çok olduğu iş yerlerinde çalışan bayanların sesi gün gittikçe alçak olmaya başlamış. İnsanın sesiyle dış görünüşü eşit olmaz diyen fikirler var. Ama uzmanlar insanın sesi sayesinde onun karakteri, kilosu, boyu v.b özelliklerin de eksiksiz anlaşılacağını söylüyorlar. İnsanın sesi onun parmaklarının izi kadar benzersizdir, tektir. Uzmanlara göre, insan sesi bütün müzikal aletlerden daha güçlüdür!

Кыргыз даамдары - күч-кубат булагы

Мария Айткулуева
Mariya Aytkuluyeva

Саадат Токтоболот кызы
Saadat Toktobolot kızı

Көчмөндөр көчүп-конгон калк болгондуктан алардын тамак-аштары да күч-кубат берүүчү, ден соолукка пайдалуу азыктардан жасалган. Анын ичинде өтө кылдаттык, акылмандык менен сүт жана эт азыктарынан жасалган керчөө, олобо, эжигей, жуурат сыяктуу кыргыздын улуттук тамак-аштары жшонүндө кыскача баяндап берсек.

Geçmişte yaşayan göçebe halklar yaşadığı yerleri sık sık değiştirerek yaşamlarını sürdürürlerdi. Bu göçebe halkların yemekleri sağlığa faydalı ve yüksek kalorili yemeklerdi. Bunların içinde özenle et ve süttten yapılan ecigey, juurat, olbo, kerçöö gibi Kırgız milli yiyecekleri de yer almaktadır.

INTERNETTEN ALINMIŞTIR

Эжигей

Кой-эчкинин сүтүнөн даярдалуучу тамак. Козунун таза жуулган жумуруна (жоон ичеги) койдун узу жылуу кезинде куюлат. Ал эки-үч күн көлөкө жерде кургатылып, болочок эжигейдин уюткусу даярдалат. Уюткуну жылуу сүткө аралаштырып, сүт уюгуча күтүлөт. Андан соң ал кашыкка жукпай калмайынча кайнатылат. Эжигей кайнап жатканда түбүнө тартылып күйүп кетпес үчүн казанга чий же чыбык салып коюшат. Сүттүн сары суусу соолуп, өңү ак саргыч болуп коюлганда, кайнатуу токтотулуп эжигей оттон алынат. Өтө тоюттуу, күчтүү келген эжигейден ата-бабаларыбыз курут да кургатышып, аны соус катары колдонуп эт менен жешкен.

Жуурат

Кой менен эчкинин ынак сүтүнөн уютулган айран, кыргыздын байыркы тамактарынын бири. Жуураттан жасалган сүзмөнү, андан

жасалган курутту кышка сакташкан. Айрым жерлерде жууратты кууш челекке бышып, үстүндөгү майын калпып, бышмасын суусундук катары ичишкен. Кээде ичилбей калган бышманын калдыктарын казанга кайнатып, сары суусун төгүп, түбүндө калганын сарыктырып курут жасашкан.

Олобо

Олобо, башкача айтканда, куйган өпкө - кыргыздын улуттук тамагы: кой же эчкинин сүт куюлуп бышырылган өпкөсү. Жаңы союлган малдын өпкөсү кекиртеги менен кошо чыгарылып, ичине жел үйлөнүп муздак сууга салынат. Андан соң өпкөнүн ичи жылуу суу менен чайкалып тазаланат. Ал эми өпкөнүн ичине куюлуучу сүт алгач сары май кошулуп, кайнатылат. Муздатылган сүт таза өпкөгө куюлуп кекиртеги жагынан жип менен буулат. Олобо сууга кайнатылып, бышырылат. Майлуу сүткө сиңген олобо кыя кесилип

дасторконго чүйгүн тамак (деликатес) катары сунулат.

Керчөө

Жаңы союлган кой төшүнүн териси менен кошо сыйрылып алынган майлуу кыртыш эти (куйкум). Алгач керчөөнүн жүнү кыркылып, эт жагы узун-туура тилинип, туз себилет. Андан соң таякчага тепчий сайылып отко куйкаланып, какталып бышырылат. Керчөө куйкалангандан кийин эт менен бирге казанда бышырылат. Ал эттин эң даамдуу бөлүгү болгондуктан, азыркы убакка чейин даярдалып, сыйлуу меймандарга сунулат.

Унутта калып бара жаткан бул тамак-аштарды улуу муундун саналуу гана өкүлдөрү билбесе, жаштардын көпчүлүгүнө жадакалса алардын аталыштары дагы тааныш эмес. Жогоруда сөз болгон кыргыз даамдары мындан кийин сиздин ашканаңызды толуктайт деген тилектебиз.

Ecigey

Koyun ve keçinin sütünden hazırlanan bir yemektir. Kuzunun temizlenmiş bağırsağına koyunun yeni sağılmış sütü doldurulur. Ecigey mayalanması için iki ya da üç gün karanlık bir yerde bekletilir. Maya sıcak sütle karıştırılıp, sütün mayalanması beklenir. Hazır olan bu karışım kaymak seklini alana kadar kaynatılır. Ecigey kaynarken kazanın dibine yapışmaması için çubuk atılır. Sütün sarı suyu kuruyup, rengi açık sarı olduktan sonra ecigey hazır olur. Çok besleyici olan ecigey kurut ve sos olarak etli yemeklerde kullanılır.

Cuurat

Koyun ve keçinin sütünden hazırlanan bir ayran olan cuurat, Kırgızların eski yiyeceklerinden biridir.

Cuurattan elde edilen süzmeden kurut yapılır ve kış için saklanır. Bazı yörelerde cuurat yayıkla yapılır, üzerinde oluşan köpüğü alınır ve kalanı içilir. Bazı yörelerde ise, kaymak oluştuktan sonra geri kalan kısım kaynatılır. Yeterince kaynatıldıktan sonra süzülür ve arta kalanla kurut yapılır.

Olobo

Kırgız milli yemeği olan olobo ya da akciğer jölesi, koyun veya keçinin ciğerine süt doldurularak yapılır. Yeni kesilmiş bir hayvanın akciğeri nefes borusu ile birlikte alınır ve içine hava üflenerek soğuk suya atılır. Daha sonra akciğerin içi ılık suyla yıkanır. akciğerin içine doldurulan süt ve tereyağı ile kaynatılır. Süt soğuduktan sonra, temizlenmiş olan akciğere doldurulur ve sütün dökülmemesi

için nefes borusu iple bağlanarak suda pişirilir. Dilim dilim kesilerek servis yapılır.

Kerçöö

Yeni kesilen koyunun derisi ile yağlı göğüs etinden yapılır. Öncelikle kerçöönün yünü alınır ve et olan tarafı dilim dilim kesilerek tuzlanır. Sonra çubuğa asılır ve ateş üstünde tutularak pişirilir. Ateşte uzun zaman tutulduktan sonra etle pişirilir. Kerçöö et'in en lezzetli kısmı olduğundan her zaman saygın misafirlerin sofrasına konulmaktadır.

Unutulmakta olan milli yemeklerimizi eski neslin bir kısmı bilirken yeni nesil çoğu bu yiyeceklerin adını bile bilmemektedir. Bu milli yemeklerimizin bundan sonra menünüzde yer almasını temenni ediyoruz.